

**Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna
w Tarnowie**

33-100 Tarnów, ul. Józefa Szujskiego 25,

tel: 014 622 27 96, 014 636 27 96

www.sppt.tarnow.pl e-mail: topp20@poczta.onet.pl

Czas wolny tarnowskiej młodzieży

Agnieszka Latos

(przy współpracy zespołem SPPT)

Tarnów 2007

Spis treści

Wstęp.....	3
I. Metoda badawcza	3
II. Termin i miejsce badania.....	3
III. Czynniki wpływające na sposób spędzania wolnego czasu	
1. Badana populacja i dobór próby.....	4
2. System wartości i cele w życiu młodzieży.....	4
3. Warunki materialne rodziny oraz kieszonkowe młodych ludzi.....	6
4. Samoocena młodego człowieka jako ucznia.....	9
5. Młodzież – z kim spędza swój wolny czas.....	9
IV. Młodzież a ich czas wolny.....	12
1. Co młodzież robi w wolny czasie?	12
Komputer	13
Telewizja	16
Sport i pozostałe sposoby spędzania wolnego czasu	18
Dodatkowe zajęcia zorganizowane poza szkołą	20
Dodatkowe zajęcia zorganizowane w szkole	20
Dodatkowe lekcje z przedmiotu szkolnego i kursy językowe	21
Praca zarobkowa młodzieży	21
Młodzież a uczestnictwo w kulturze	22
2. Przynależność młodzieży do stowarzyszeń, klubów itp.	22
3. Zainteresowania młodzieży	24
4. W jaki sposób młodzież chciałaby najchętniej wypełniać czas wolny? ...	27
5. Przeszkody w realizacji wybranego sposobu spędzania czasu	28
6. Czy Tarnów jest dla młodzieży atrakcyjnym miejscem spędzania wolnego czasu?	29
V. Style życia – od aktywnego do biernego	30
Podsumowanie	32

Wstęp

Badanie czasu wolnego młodzieży odbyło się w ramach koordynacji działań profilaktycznych w Tarnowie przez Specjalistyczną Poradnię Profilaktyczno – Terapeutyczną. Staramy się na bieżąco monitorować zagrożenia dzieci i młodzieży (dane z wywiadów z klientami poradni, pedagogami szkolnymi, nauczycielami, dane statystyczne policji, komunikaty CBOS-u i innych organizacji.). Prócz tych działań przynajmniej raz w roku organizujemy badania (najczęściej ankietowe) głównie wśród dzieci i młodzieży. Badania te nie mają charakteru typowo naukowego, mają służyć praktycznemu wykorzystaniu wyników do działań wychowawczych i profilaktycznych i jak każde badania o charakterze socjologicznym są obciążone niewielkim błędem statystycznym.

Celem tego badania było pogłębienie wiedzy o formach aktywności podejmowanych przez młodych Tarnowian w czasie wolnym od obowiązków szkolnych i domowych. Aby działania na rzecz młodych ludzi były skuteczne niezbędne jest poznanie młodego człowieka nie tylko w rzeczywistości szkolnej ale przede wszystkim pozaszkolnej. To właśnie czas wolny może spełniać szereg funkcji takich jak: wypoczynek i rozrywka, rozwój osobowości, wychowanie, socjalizacja, funkcja poznawcza i intelektualna, twórcza i kulturowa. Wyniki takiego badania mogą posłużyć do pełniejszego wykorzystania wyżej wymienionych funkcji. W praktyce może przełożyć się to na wyznaczenie konkretnych kierunków rozwojowych infrastruktury rozrywkowej w Tarnowie, może służyć jako wskazówki dla animatorów kultury działających na terenie miasta, wyznaczania nowych działań zagospodarowujących czas wolny młodzieży, a także są źródłem wytycznych do pracy wychowawczej z młodymi ludźmi nie tylko w ramach obowiązków szkolnych i domowych ale także poza nimi.

Aby była jasność co do zakresu badań, należy uściślić **pojęcie czasu wolnego młodzieży**, przez który rozumiemy czas, który zostaje po wykonaniu czynności obowiązkowych zarówno w szkole jak i w domu, główną cechą czasu wolnego jest dobrowolność uczestnictwa.¹

I. Metoda badawcza.

Techniką uzyskiwania materiału badawczego zastosowaną w omawianym badaniu była ankieta audytoryjna. Jej zaletą jest wysoki stopień standaryzacji oraz możliwość przeprowadzenia w krótkim czasie badania na dużej liczbie respondentów. Kwestionariusz ankiety składał się z 20 pytań, w tym 3 pytania metryczkowe, dotyczące zmiennych niezależnych.

II. Termin i miejsce badania.

Badania przeprowadzono w szkołach na terenie miasta Tarnowa, w okresie 6.03.07 – 23.03.07.

III. Czynniki wpływające na sposób spędzania wolnego czasu.

Młodzież w społeczeństwie jest kategorią osób znajdujących się w okresie przejściowym między dzieciństwem a dorosłością, już nie wymaga bezpośredniej opieki ze strony dorosłych, ale jeszcze nie ponosi pełnej odpowiedzialności. Jednocześnie młodzi ludzie znajdują się w okresie intensywnego rozwoju fizycznego, intelektualnego i emocjonalnego. Kształtowanie się postaw w tym okresie ma zdecydowany wpływ na przyszłe ich życie. Ogromną rolę w tym procesie odgrywa sposób spędzania czasu poza murami szkoły i domowymi obowiązkami.

¹ Za M.Walczak: Wychowanie do wolnego czasu, Zielona Góra 1994, s. 7-9.

kami. Sposób spędzania wolnego czasu natomiast warunkuje szereg czynników, takich na przykład jak:

- ✓ wiek, płeć,
- ✓ rodzaj szkoły,
- ✓ warunki materialne rodziców (opiekunów) i z tym związane możliwości finansowe
- ✓ warunki niematerialne rodziny (kultura spędzania wolnego czasu, zwyczaje, nawyki, różnice kulturowe),
- ✓ system wartości i cele w życiu
- ✓ sposób postrzegania siebie (wysoka – niska samoocena),
- ✓ ilość posiadanego wolnego czasu,
- ✓ osoby, z którymi młody człowiek spędza najczęściej czas
- ✓ oferta środowiska lokalnego w zakresie sposobów spędzania wolnego czasu np. ośrodki rekreacyjne, boiska, kluby, stowarzyszenia, baseny, lodowiska,
- ✓ środowisko z którego wywodzi się młody człowiek (duże miasto – małe miasto – wieś),
- ✓ posiadanie w domu środków masowego przekazu,
- ✓ organizacja zajęć w szkole i w domu,
- ✓ istniejąca moda, naśladownictwo (to co jest „trendy”, „jazzy”, „na topie”)

W naszych badaniach staraliśmy wziąć pod uwagę jak największą ilość tych czynników, poniżej przedstawiamy wyniki dotyczące najważniejszych z nich.

1. Badana populacja i dobór próby.

Populację objętą badaniem stanowili uczniowie szkół gimnazjalnych (klasy 1,2,3) i ponadgimnazjalnych (klasy 1,2,3). Uczniowie biorący udział w ankiecie należeli do zamkniętego przedziału wiekowego 13-20 lat. Schemat doboru zakładał losowy dobór dwustopniowy. Najpierw losowano szkoły w odpowiednim poziomie i rodzaju szkoły, następnie wybierano losowo klasy w danym przedziale wiekowym. W klasach badaniu poddawano wszystkich obecnych uczniów. Pomimo ograniczeń technicznych (ograniczenia osobowe, czasowe) staraliśmy się aby grupa była jak najbardziej reprezentatywna i porównywalna.

Badanie zostało przeprowadzone na próbie 339 uczniów, w tym 25% ze szkół gimnazjalnych, 75% ze szkół ponadgimnazjalnych.

Rozkład płci przedstawiał się następująco: chłopcy 50,5%, dziewczęta - 49,5%.

Główny nacisk w badaniu został położony na uczniów nieco starszych, którzy mają już pewne mniej lub bardziej „wyrobione” zainteresowania, pasje czy też sposoby spędzania czasu; wyrosli już z typowo dziecięcych zabaw, a jednocześnie mają już większą swobodę dysponowania swoim wolnym czasem.

2. System wartości i cele w życiu młodzieży

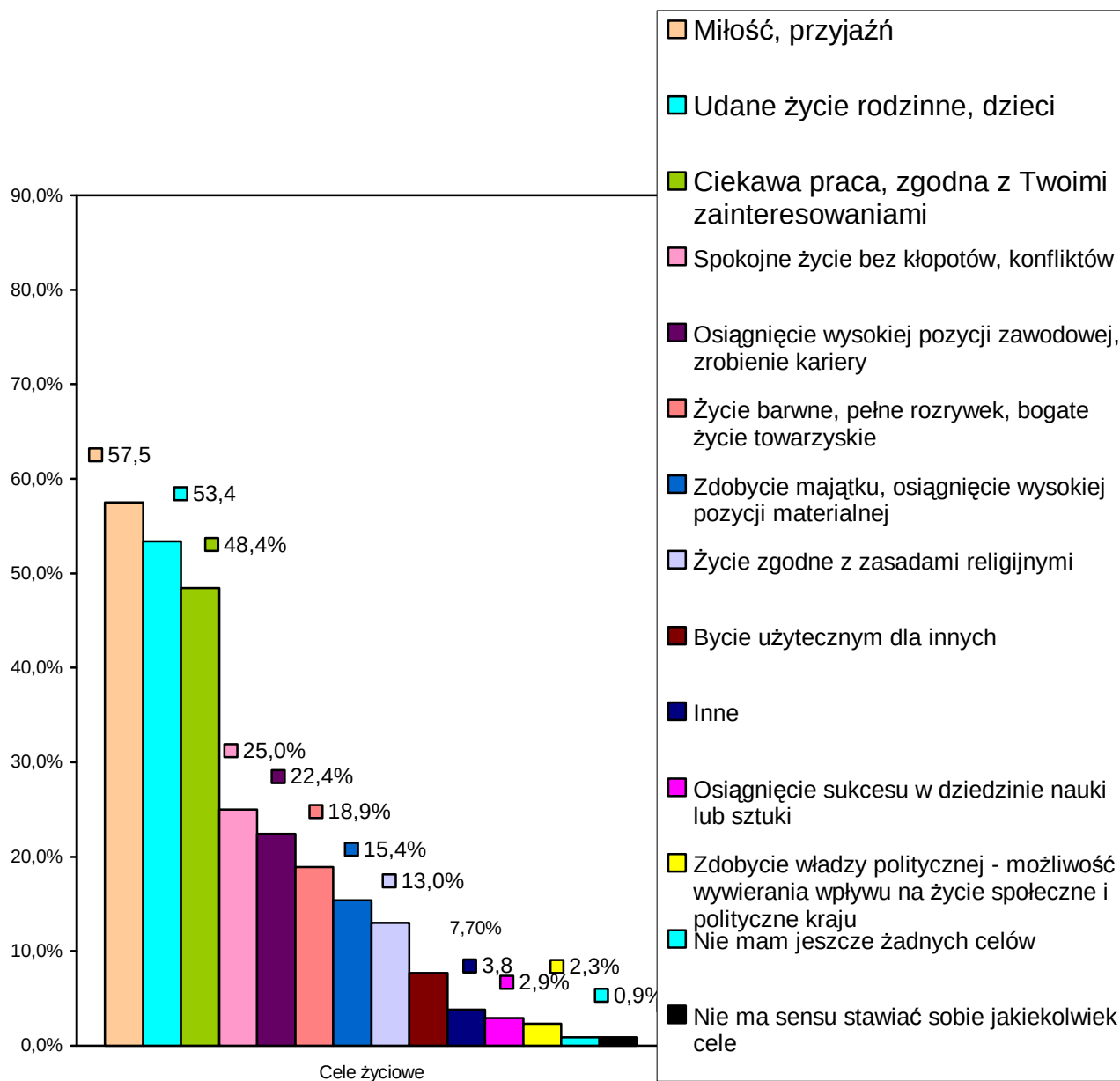
Punktem wyjścia do dalszych rozważań na temat wolnego czasu jest system wartości, który młodzi ludzie nabywają w domu, szkole, oraz środowisku rówieśniczym.

Badania wykazały (wykres nr 1), że dla młodych ludzi najważniejsze w życiu są: miłość i przyjaźń (57,5%), rodzina (53,4%) i ciekawa praca w przyszłości (48,4%). Przeważają wartości ponadmaterialne nad materialnymi, jednakże nie bez znaczenia pozostają takie wartości jak: kariera zawodowa (22,4%), rozrywki (18,9%), wysoka pozycja materialna (15,4%).

Znikomy odsetek badanych uznało, że nie ma żadnych celów w życiu (0,9%) lub uważa że nie ma sensu stawiać sobie jakiegokolwiek celu (0,9%). Wydaje się więc, że młodzi ludzie wiedzą czego chcą i potrzebują na poziomie fundamentalnych wartości i celów życiowych. Te wyniki

obalają stereotypy jakoby tzw. „dzisiejsza młodzież była do głębi zepsuta” i „pozbawiona głębszych wartości”.

Wykres nr 1. Jakie cele życiowe ma młody człowiek?

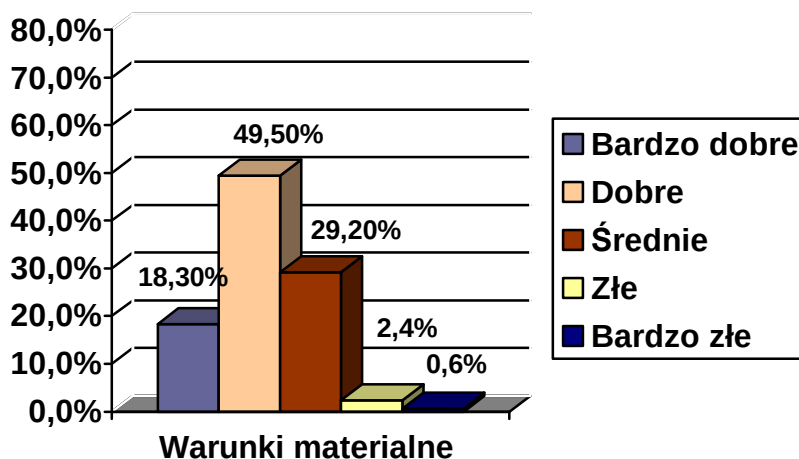
źródło: obliczenia własne na podstawie wyników badań, suma odpowiedzi wynosi więcej niż 100%, ponieważ do wyboru było więcej niż jedna odpowiedź.

Deklarowane cele życiowe to jednak nie wszystko, istotą jest ich odzwierciedlenie w rzeczywistości, w jaki sposób młodzież na co dzień wciela je w życie, czy i w jaki sposób rodzina, szkoła, środowisko rówieśnicze i lokalne potwierdzają swoim przykładem zasadność tych wartości życiowych.

3. Warunki materialne rodziny oraz kieszonkowe młodych ludzi.

Niemalże połowa badanych określa swoje warunki materialne jako dobre, a 18,3% jako bardzo dobre a tylko niecały procent jako bardzo złe (wykres nr 2). Jest to subiektywna ocena ucznia, tak jak on ją odczuwa i w takich kategoriach należy ją traktować.

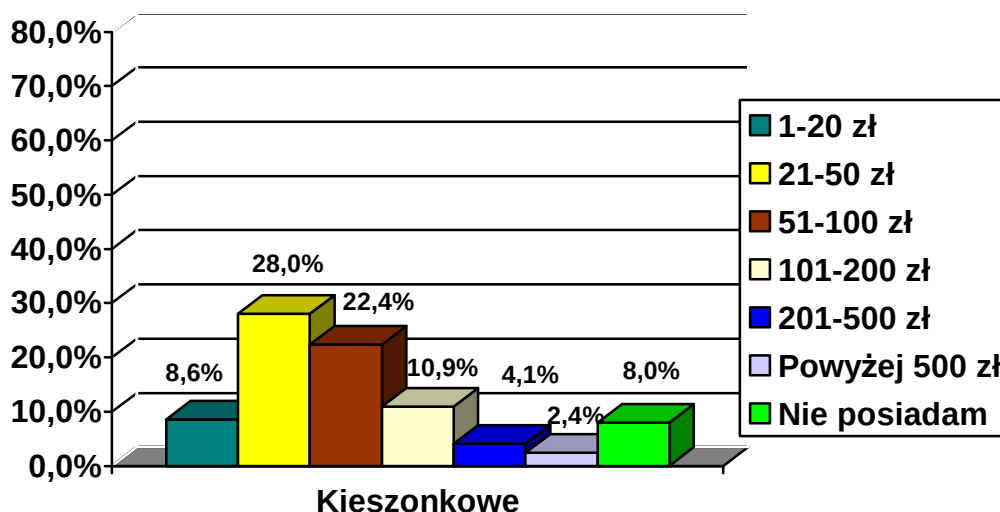
Wykres nr 2. Warunki materialne swojej rodziny w ocenie ucznia.

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań.

Przeważająca liczba młodych ludzi posiada do swojej dyspozycji do 100 zł miesięcznie, co dziesiąty uczeń dysponuje od 100 do 200 zł, a tylko nieliczni (2,4%) mają kieszonkowe powyżej 500 zł miesięcznie. Część z badanych (8%) przyznało, że nie posiada żadnych pieniędzy na własne wydatki (wykres nr 3).

Wykres nr 3. Ilość pieniędzy jaką ma do dyspozycji uczeń na miesiąc.

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań.

Wiedząc jakimi kwotami dysponuje młodzież warto wiedzieć także na co je wydaje i o to także zapytaliśmy uczniów. Okazuje się, że najczęściej przeznaczają oni swoje fundusze na kosmetyki (36,6%) i to niezależnie od wielkości dysponowanych pieniędzy. Najwięcej na

kosmetyki, jak można przypuszczać wydają dziewczyny (**54,8%**), choć też spora grupa chłopców (**18,7%**) przyznaje się do tego (wykres nr 4).

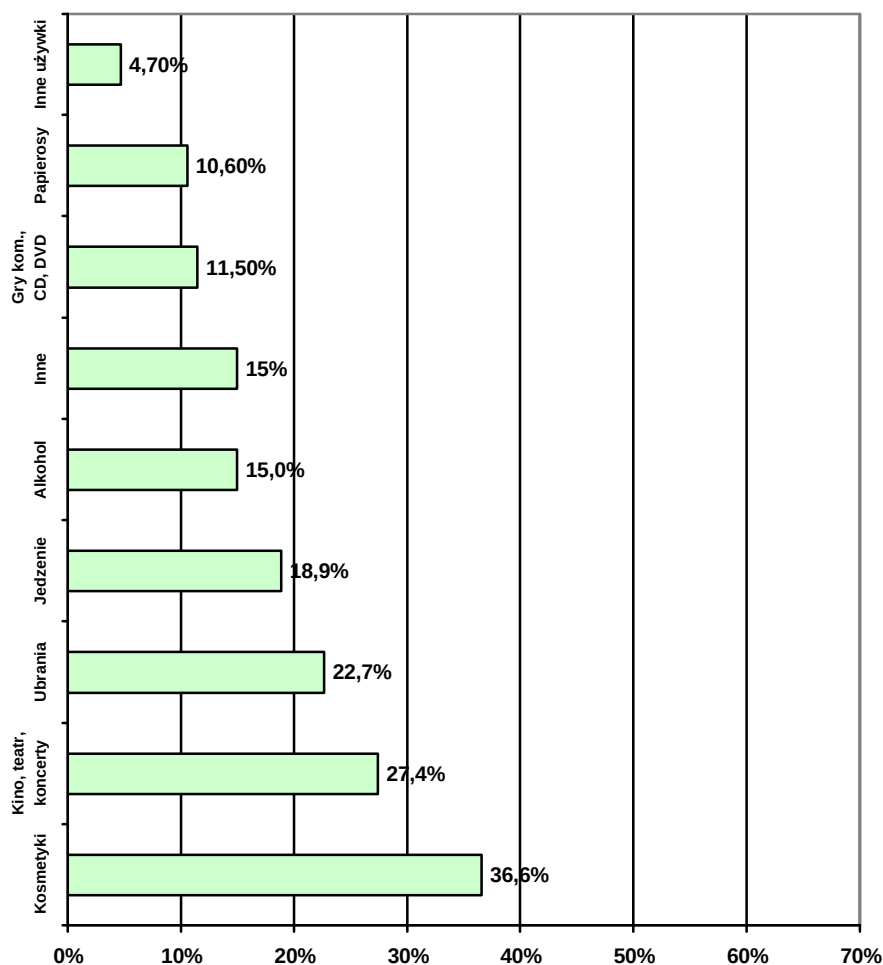
Na drugim miejscu jest **kino, teatr i koncerty**, na ten cel przeznaczają swoje pieniądze co czwarty badany. Okazuje się więc, że młodzi ludzie przeznaczają całkiem sporą część swoich pieniędzy na kulturę, co prawda najczęściej jest to kino, ale w tym względzie nie bez znaczenia są koszty (zazwyczaj bilet do teatru, płyta z muzyką czy książka są o wiele droższe niż bilet do kina).

Znacząca część młodzieży (**15%**) wymieniała **inne cele** niż te ujęte w treści ankiety, na które przeznaczają swoje pieniądze, najczęściej były to: karty pre-payd do telefonów komórkowych, „imprezy”, dyskoteki, siłownia.

W badaniach zwróciliśmy też uwagę jaką część młodzieży kupuje **alkohol, papierosy i inne używki** ze swojego kieszonkowego. Okazuje się, że co szósty uczeń przeznaczają swoje kieszonkowe na alkohol (z tego 44% kupujących to nieletni). Do przeznaczania swoich pieniędzy na papierosy przyznaje się 10,6% (z tego 28% ma poniżej 18 lat), na inne używki w tym narkotyki - 4,7% młodzieży (z tego większość - 62,5% to nieletni).

Uwaga: Dane te przybliżają jedynie liczbę osób, która swoje kieszonkowe przeznaczają na używki, nie uwzględnione zostały inne przypadki np. kiedy ktoś kupuje alkohol czy papierosy dla kogoś, lub odwrotnie ktoś inny kupuje dla nieletniego alkohol czy też za nieswoje pieniądze.

Wykres nr 4. Na co najczęściej uczniowie wydają swoje kieszonkowe

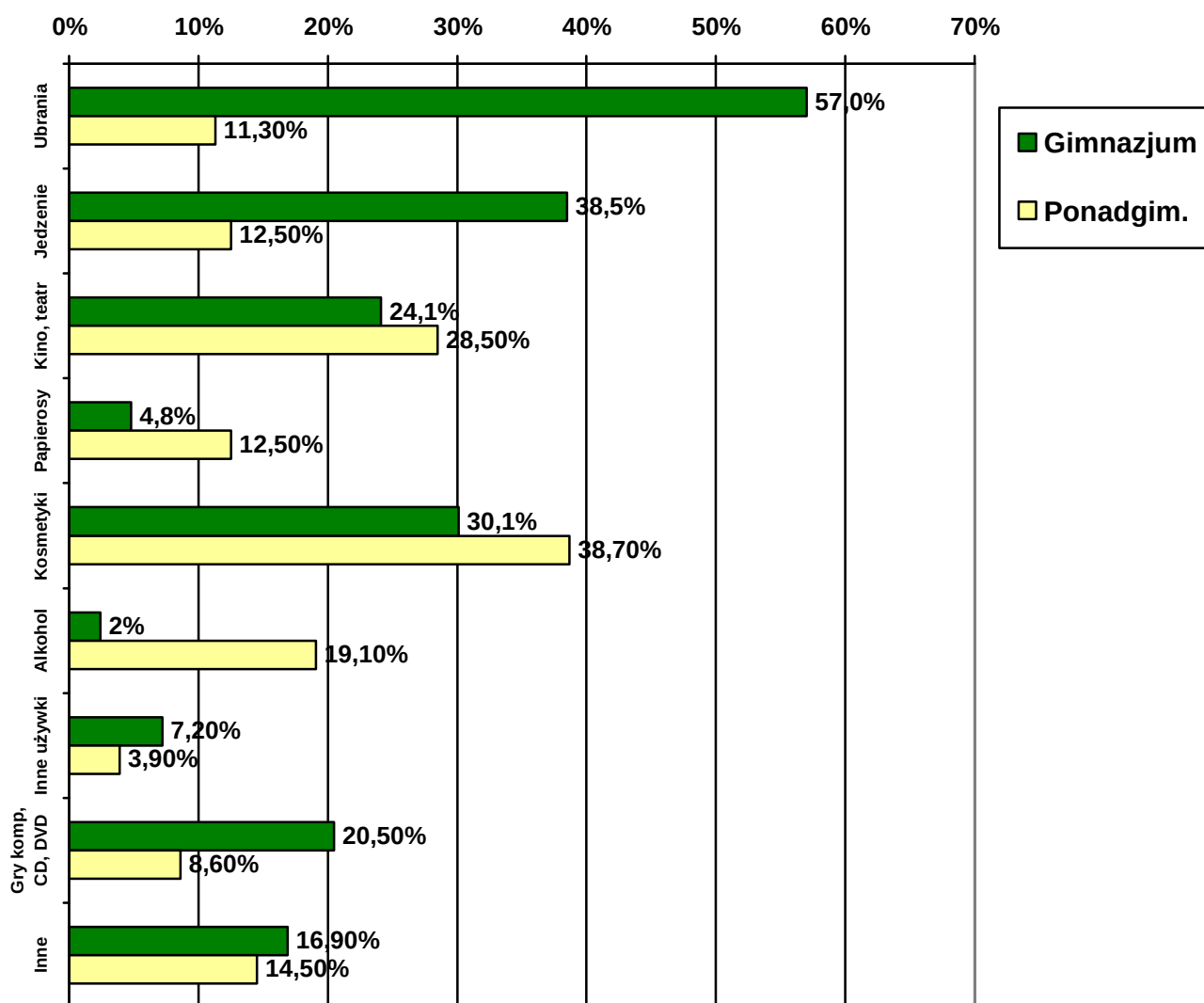
źródło: obliczenia własne, suma nie jest równa 100%, ponieważ w pytaniu można było wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

Badając na co najczęściej nastolatki wydają pieniądze nasunęło nam się pytanie czy ilość posiadanych pieniędzy w jakiś sposób wpływa na sposób ich wydawania.

Okazało się, że niezależnie od ilości posiadanych pieniędzy badani przeznaczali swoje kieszonkowe najczęściej na te podobne rzeczy, z jednym wyjątkiem - uczniowie posiadający więcej niż 100 zł miesięcznie trzy razy częściej kupowali alkohol niż uczniowie posiadający mniej niż 100 zł miesięcznie (jest jednak zbyt mało danych by zastosować uproszczony wniosek, że im więcej posiadanych pieniędzy tym więcej spożywanego alkoholu przez młodych).

Porównując uczniów klas gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych (wykres nr 5) zauważamy dosyć istotne różnice w sposobach wydawania pieniędzy. Gimnazjaliści najczęściej swoje kieszonkowe wydają na ubrania (57%) i jedzenie (38,5%), niewielu przyznaje się do kupowania alkoholu, papierosów. Natomiast Ponadgimnazjaliści najczęściej wydają kieszonkowe na kosmetyki (38,7%) i kino, teatr, koncerty (28,5%). Co piąty uczeń szkoły średniej przyznaje się do wydawania pieniędzy na alkohol, co ósmy na papierosy, a więc o wiele częściej niż gimnazjaliści.

Wykres nr 5. Na co najczęściej uczniowie Gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych wydają swoje kieszonkowe.

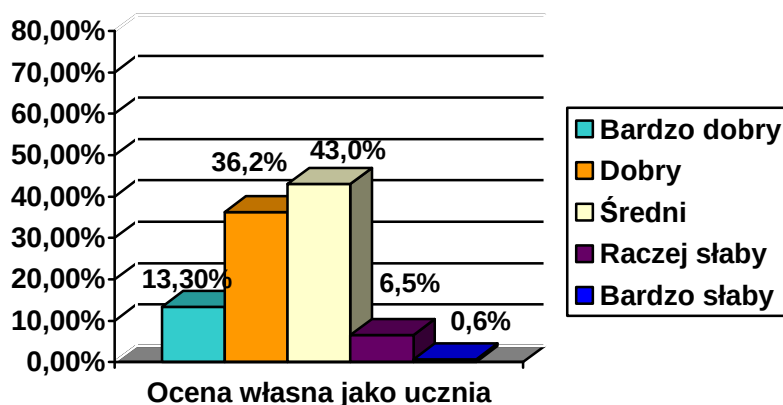
źródło: obliczenia własne, suma nie jest równa 100%, ponieważ w pytaniu można było wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

W powyżej przedstawionych wynikach wyróżnia się podział wydatków trzy grupy: pierwsza to wydatki na zaspokojenie codziennych potrzeb typu jedzenie, ubranie, kosmetyki (to grupa największa w wydatkach), druga grupa to wydatki na wyższe potrzeby związane z kulturą czyli kino, muzyka, teatr, koncerty, gry itp. i trzecia grupa wydatków to używki czyli alkohol, papierosy i inne. Pierwsze dwie grupy nie budzą większych zastrzeżeń, natomiast trzecia grupa to wyraźne zagrożenie, które ma także potwierdzenie w dalszej części raportu.

4. Samoocena młodego człowieka jako ucznia.

Badani najczęściej oceniają siebie jako „średni uczniowie” (43%) (lub już w mniejszym stopniu) jako „dobrzy uczniowie”(36,2%) (wykres nr 6). Wyższą samoocenę w tym względzie mają gimnazjaliści niż ponadgimnazjali.

Wykres nr 6. Ocena siebie jako ucznia.

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań.

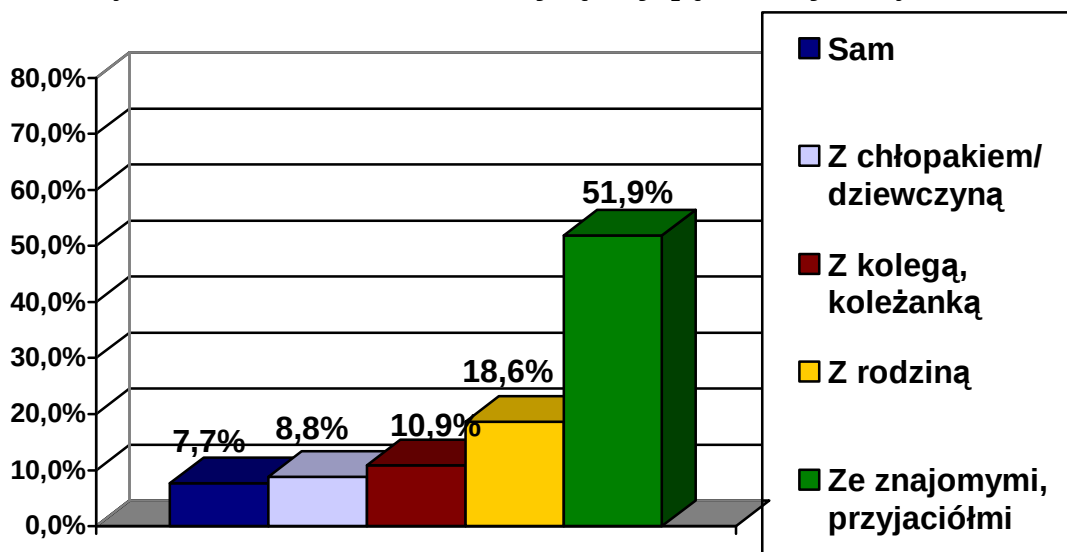
Ocena samego siebie zazwyczaj sprawia nawet dorosłej osobie dużo kłopotu, łatwiej jest poddać się ocenie innych niż spróbować w sposób jak najbardziej obiektywny (nie zaniżając ani nie zawyżając) spojrzeć na siebie. Z tego względu wzięliśmy pod uwagę samoocenę siebie jako ucznia, która to ocena wydawała nam się najmniej kłopotliwa ze wszystkich dla młodego człowieka.

5. Młodzież – z kim spędza swój wolny czas.

Na to jak się spędza wolny czas wpływa w dużej mierze z kim się go spędza. Inaczej swój czas wypełni osoba towarzyska, będąca przez większość czasu w grupie ludzi, a inaczej osoba, spędzająca swój czas samotnie czy tylko z jednym przyjacielem czy przyjaciółką. Z naszych danych wynika, że młodzież najczęściej spędza go ze znajomymi i przyjaciółmi - tak deklaruje ponad połowa badanych. Co piąty uczeń najczęściej przebywa w tym czasie z rodziną (wykres nr 7).

Wśród badanych znalazły się także osoby spędzające samotnie swój wolny czas - 7,7% (przynajmniej tyle się do tego przyznaje). Z punktu widzenia psychologii i socjologii najlepiej służy rozwojowi młodego człowieka czas spędzony w grupie ludzi. Samotność natomiast sprzyja izolacji w społeczeństwie, zamykaniu się na świat. Ważne jest zatem aby nauczyciele, rodzice, opiekunowie zwracali szczególną uwagę na tych uczniów, którzy są mało widoczni, wycofani, wyizolowani w swojej grupie rówieśniczej, oni najbardziej ze wszystkich potrzebują tej uwagi

Wykres nr 7. Z kim młodzież najczęściej spędza swój wolny czas.

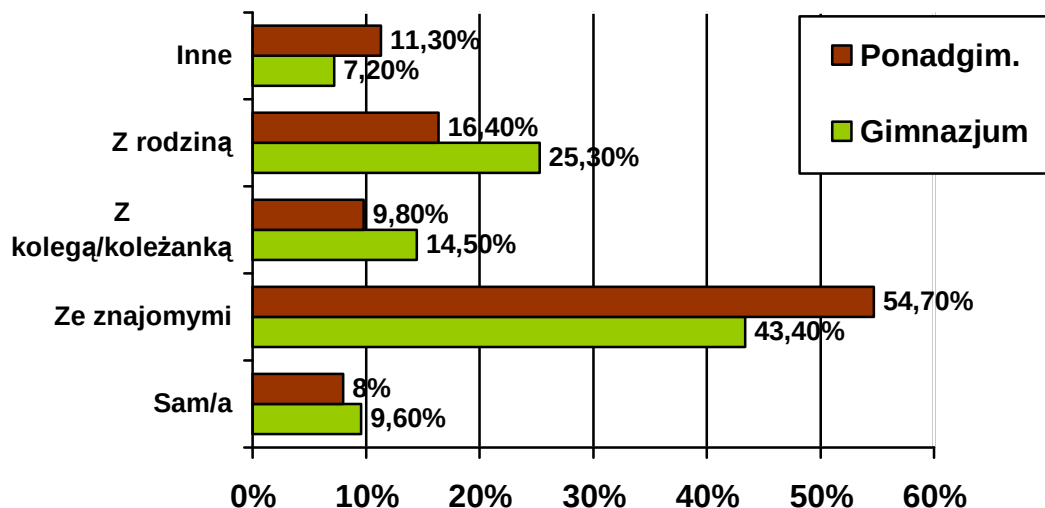

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań.

Porównując gimnazjalistów i uczniów szkół ponadgimnazjalnych (wykres nr 8) możemy stwierdzić, że:

- W obydwu grupach czas wolny badani najczęściej spędzają ze znajomymi, przyjaciółmi.
- Im starsi uczniowie tym rzadziej spędzają wolny czas z rodziną.
- Porównywalna grupa osób w gimnazjum i w szkole ponadgimnazjalnej spędza wolny czas samotnie.
- Gimnazjaliści częściej niż ponadgimnazjalni uczniowie spędzają czas z jednym kolegą lub koleżanką.

Wykres nr 8. Z kim młodzież najczęściej spędza swój wolny czas - według poziomu szkoły.

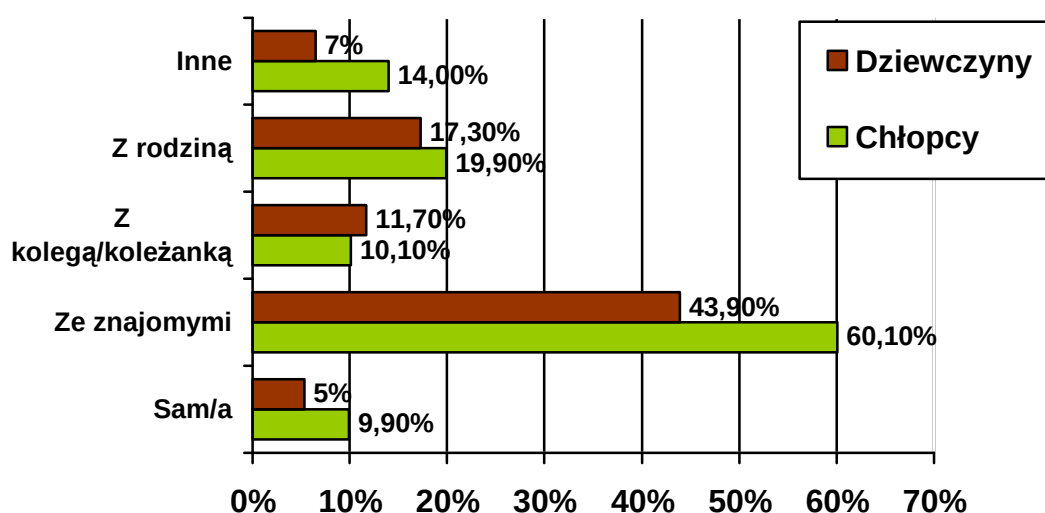

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań

Porównując chłopców z dziewczynami (wykres nr 9) możemy stwierdzić, że:

- Dziewczeta chętniej spędzają czas ze znajomymi niż chłopcy.
- Porównywalna liczba chłopców i dziewcząt spędza wolny czas z jednym kolegą lub koleżanką.
- Chłopcy niewiele częściej niż dziewczeta spędzają czas z rodziną.
- Chłopcy częściej niż dziewczeta przyznają się do spędzania wolnego czasu ze swoją sympatią.

Wykres nr 9. Z kim młodzież najczęściej spędza swój wolny czas - według płci.

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań

Osoby spędzające samotnie swój czas poświęcają najczęściej na komputer, jeśli już uczestniczą w jakiejś formie aktywności to jest to sport i rzadkie spotkania ze znajomymi. W tej gru-

pie jest najwięcej osób, które się nudzą. Istnieje też duże prawdopodobieństwo, że osoby samotne w gimnazjum będą także samotne w szkole średniej.

Powyżej wymienione czynniki stanowią znaczny wycinek zmiennych, mających związek z pojęciem "wolnego czasu młodzieży". W dalszej części publikacji, zbadamy min. czy i w jaki sposób występuje związek między wyżej wymienionymi czynnikami a sposobami spędzania wolnego czasu przez badanych.

IV. Młodzież a ich czas wolny.

Czas wolny z racjonalnego punktu widzenia ma służyć regeneracji sił psychicznych i fizycznych ucznia. Jednakże dopiero sposób wykorzystania tego czasu decyduje o pozytywnym lub negatywnym wpływie na rozwój młodego człowieka.

Poniżej przedstawiamy wyniki badań dotyczące tego w jaki sposób młodzież spędza swój wolny czas, co ma wpływ na to, czym się pasjonują w wolnym czasie, jakie ma potrzeby w związku z tym, gdzie lubi najczęściej przebywać w Tarnowie, oraz co chciałaby w nim zmienić.

1. Co młodzież robi w wolny czas?

Pojęcie wolnego czasu posiada swoją specyficzną strukturę, a wiąże się ona z podziałem na czynności, jakie w tym czasie są czynione.

W Polsce strukturę czasu wolnego opracowali po raz pierwszy T. Wujek i R. Wroczyński.

Według T. Wujka struktura ta przedstawia się następująco:

1. twórczość amatorska (majsterkowanie, zajęcia w kołach przedmiotowych i zainteresowań),
2. działalność społeczna (harcerstwo, inne organizacje),
3. zajęcia o charakterze oświatowym (czytelnictwo, muzea, wystawy),
4. formy rozrywkowe (kino, teatr, radio, telewizja, imprezy),
5. formy ruchowe (gry i zabawy, spacer, wycieczki, sport)².

Natomiast R. Wroczyński strukturę przedstawia jako:

1. zabawy i gry ruchowe, sport,
2. turystyka,
3. uczestnictwo w imprezach artystycznych oraz amatorstwo artystyczne,
4. środki masowej komunikacji (czytelnictwo, film, radio, telewizja),
5. inne formy działalności intelektualnej,
6. zajęcia techniczne,
7. aktywność społeczna i towarzyska (w grupach rówieśniczych),
8. inne formy aktywności (kolekcjonerstwo, różnego rodzaju indywidualne zamiłowania)³.

Struktura ta wydaje się nadal aktualna, jednakże ze względu na postęp technologiczny i społeczny należy ją uzupełnić o nowe formy spędzania czasu np. komputer, Internet, gry (telewizyjne, komputerowe, internetowe itp.) i dodatkowe kursy językowe, przedmiotowe.

Chcąc zbadać strukturę czasu wolnego w jednym z pytań w ankiecie zapytaliśmy o częstotliwość z jaką badani spędzają czas w określony sposób. Przy ocenie częstotliwości zastosowa-

² T. Wujek; Z badań nad budżetem czasu wolnego młodzieży szkolnej w środowisku wielkomiejskim, Kwartalnik Pedagogiczny 1960/3

³ R. Wroczyński; Wprowadzenie do pedagogiki społecznej, PWN Warszawa 1966, s. 175

no czterostopniową skalę, opisana kategoriami: bardzo często, często, rzadko, nigdy. Badani oceniali 21 sposobów spędzania wolnego czasu. Zestawienie wyników przedstawiamy poniżej.

Tabela nr 1. Sposoby spędzania wolnego czasu

Sposób spędzania wolnego czasu	Bardzo często	Często	Rzadko	Nigdy
Oglądam telewizję	13%	41,3%	44,8%	0,9%
Spotykam się z kolegami, koleżankami w domu	15,4%	41,6%	39,2%	2,9%
Uprawiam sport	24,6%	28,4%	38,4%	8,6%
Zajęcia w Pałacu Młodzieży/ Domu Kultury	2,7%	2,4%	12,1%	79,4%
Na kursach językowych, dodatkowych lekcjach z przedmiotu	5,9%	13,3%	26,2%	53,1%
Na dodatkowych zajęciach poza szkołą	9,7%	14,4%	28,9%	45,4%
Przy komputerze	28,9%	41%	25,4%	4,1%
Czytam książki	8,2%	22,1%	49%	20%
Chodzę do pubów, kawiarni	8,5%	26%	43%	21,8%
Chodzę na dyskoteki, do nocnych klubów	6,8%	18%	35,1%	40,1%
Siedzę z kolegami przed blokiem lub na klatce	10%	12,4%	20,3%	56,3%
Pracuje dodatkowo	3,2%	10,6%	31,8%	53,4%
Zajęcia w pozalekcyjne w szkole	2,3%	9,1%	17,4%	70,5%
Spędzam czas w centrach handl., hipermarketach	3,5%	15%	47,8%	32,7%
Teatr, filharmonia	0,6%	5,9%	26,8%	64,6%
Zajęcia w parafii, Kościół	3,5%	13%	29,2%	53,4%
Chodzę na koncerty	2%	15%	43,6%	38,6%
Imprezy sportowe np. mecz, żużel	18,3%	16,5%	36,9%	27,4%
Kino	5%	26,8%	54,3%	12,1%
W osiedlowych klubach, świetlicach	1,8%	3,8%	18,3%	75,5%
Nudzę się	4,2%	13,9%	50,1%	31,3%

źródło: obliczenia własne, suma nie jest równa 100%, ponieważ w pytaniu można było wybrać więcej niż jedną odpowiedź

Poniżej przedstawiamy wyniki pogrupowane w określone struktury, według wyżej wymienionej tabeli danych.

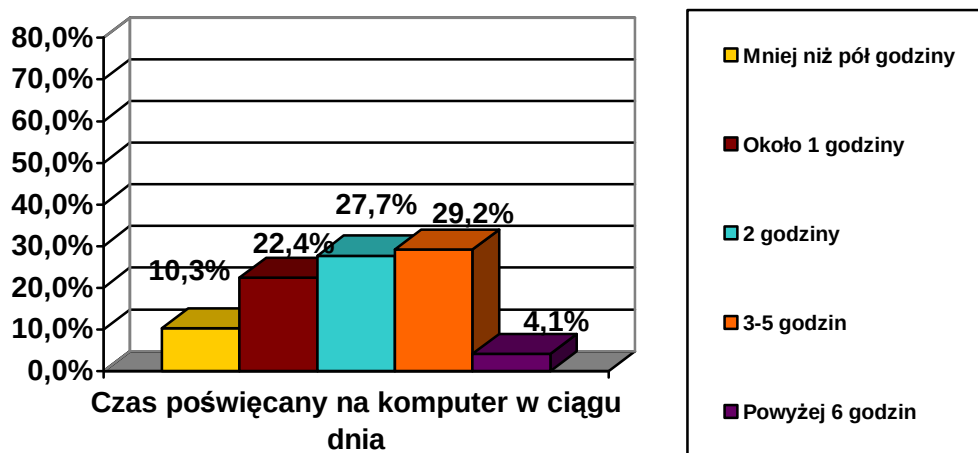
Komputer.

Biorąc pod uwagę częstotliwość to wyniki badań pokazują nam, że najczęściej młodzi ludzie spędzają czas przy komputerze (wykres nr 10).

Warto zwrócić uwagę na to, że:

- Prawie 1/3 badanych poświęca od 3 do 5 godzin na to dziennie.
- 4,1% uczniów poświęca na komputer minimum 6 godzin dziennie.
- Tylko niecałe 4% uczniów w ogóle nie korzysta z komputera.
- 94,6% dziewcząt i 95,9% chłopców korzysta z komputera
- 96,4% gimnazjalistów i 94,9% ponadgimnazjalistów korzysta z komputera

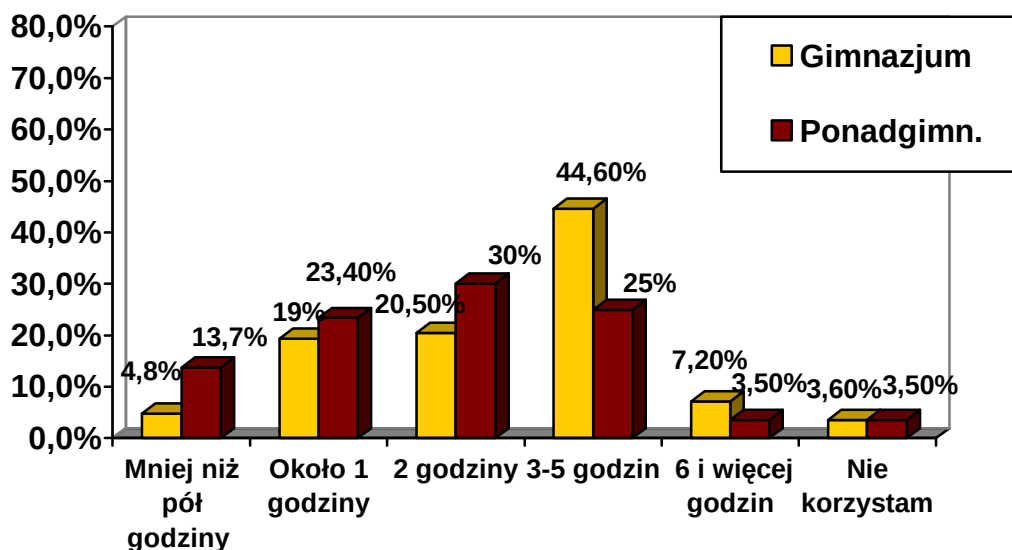
Wykres nr 10. Ilość czasu wolnego poświęcanego na komputer ciągu całego dnia

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań

Okazuje się, że najwięcej czasu przy komputerze spędzają gimnazjaliści, dla przykładu: 3-5 godzin dziennie na komputer poświęca **44,6%** gimnazjalistów i prawie o połowę mniej czyli **25%** ponadgimnazjalistów.

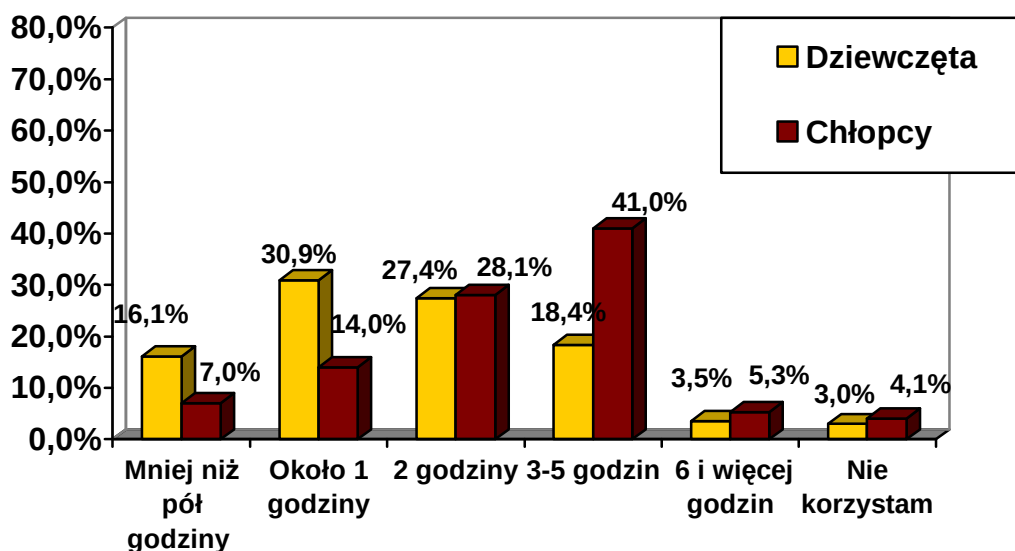
Wykres nr 11. Ilość czasu wolnego poświęcanego na komputer ciągu całego dnia - według poziomu szkoły.

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań

Porównując chłopców z dziewczętami możemy zauważyć, że chłopcy o wiele więcej czasu niż dziewczęta poświęcają na komputer, dla przykładu aż 41% chłopców i tylko 18,4% dziewcząt spędza przed ekranem monitora od 3 do 5 godzin.

Wykres nr 12. Ilość czasu wolnego poświęcanego na komputer ciągu całego dnia – według płci.

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań

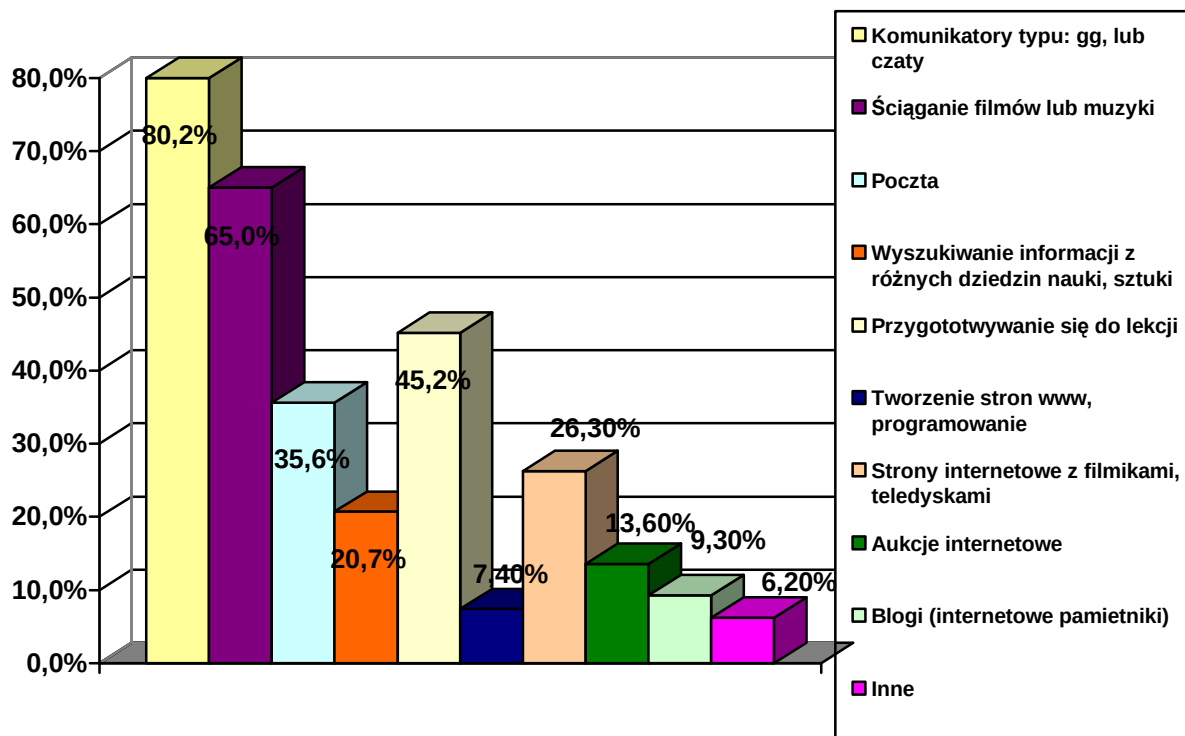
W dobie dzisiejszych czasów komputer staje się nieodłącznym elementem większości domów, podobnie jak telewizor (tylko 4% badanych nastolatków nie korzysta w ogóle z komputera). Możemy mówić o wytworzeniu się pewnej kultury, która jest częścią szeroko pojętego Społeczeństwa Informacyjnego. Procesu tego nie da się już ani zatrzymać ani cofnąć, należy jednak pamiętać, że korzystanie z komputera samo w sobie nie jest zagrożeniem. Ważne jest w jakim celu się z niego korzysta, czy będzie to jedynie bezrefleksyjne „serfowanie” po „necie” czy też będzie służyć min. poszerzaniu wiedzy. Osobną sprawą jest, że te same źródła mogą być wykorzystane w dwojaki sposób np. przygotowując pracę do szkoły, można pomóc sobie wykorzystując wiedzę jaka znajduje się w Internecie ale jednocześnie można popełnić plagiat kopiując czyjąś pracę i podpisując własnym nazwiskiem.

A co na ten temat mówią wyniki naszych badań?

Zdecydowana większość badanych wykorzystuje komputer do rozmów przez komunikatory typu gg, skype, lub na czatach(ponad **80%**), oraz do ściągania filmów lub muzyki z sieci internetowej (**65%**). Dla przeciwwagi ponad **45%** korzysta z komputera przygotowując się do lekcji, a **20,7%** wyszukuje w Internecie informacje z różnych dziedzin Nauki i Sztuki (wykres nr 13).

Warto tu wspomnieć też o stosunkowo „młodych” zjawiskach jak np. blogowanie czyli pisanie i czytanie internetowych pamiętników. Anonimowość w sieci sprawia, że znikają bariery, zahamowania, a jednocześnie umożliwia to stworzenie swojego własnego, pożądanego wizerunku. Warto czasami przeglądać takie blogi, ponieważ mogą być źródłem wielu informacji o młodych, których nie dowiemy się z bezpośredniego kontaktu na linii „dorosły – młody”.

Wykres nr 13. W jaki sposób młodzież wykorzystuje komputer.

źródło: obliczenia własne, suma nie jest równa 100%, ponieważ w pytaniu można było wybrać więcej niż jedną odpowiedź

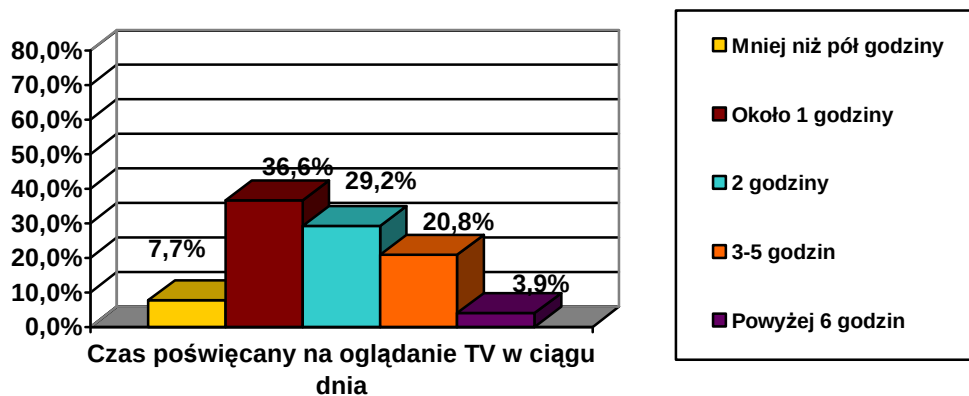
Telewizja.

Obok komputera sporą część wolnego czasu zajmuje telewizja, przynajmniej sporadycznie ogląda ją 99% uczniów.

Warto zwrócić uwagę na to, że:

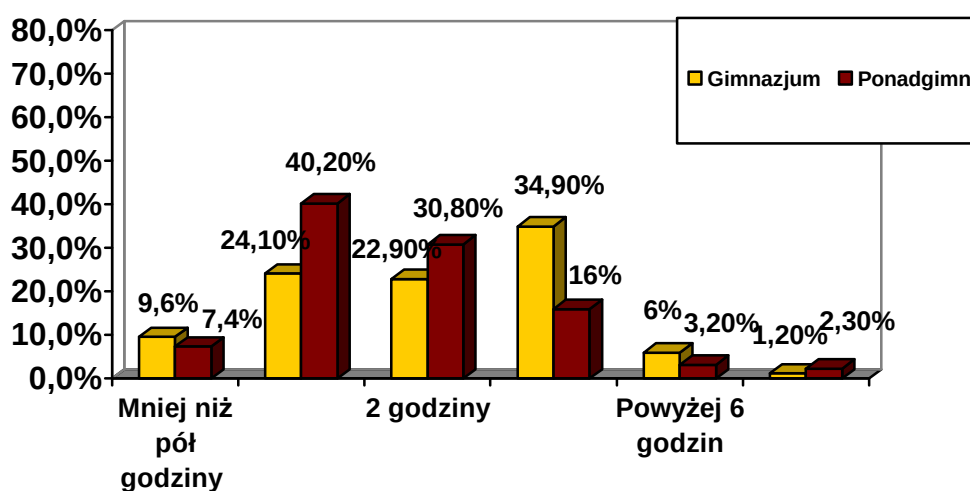
- Do bardzo częstego oglądania telewizji przyznaje się 13% uczniów, a do częstego 41,3%.
- Co piąty uczeń spędza przed telewizorem od 3-5 godzin dziennie, a prawie 30% poświęca na to 2 godziny dziennie (wykres nr 12).
- Tylko jedna dziewczynka i czterech chłopców spośród wszystkich przebadanych przyznała, że nie ogląda w ogóle TV,
- 100% gimnazjalistów i 98,8% ponagimnazjalistów ogląda TV.

Wykres nr 14 Ilość czasu wolnego poświęcanego na TV w ciągu całego dnia

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań

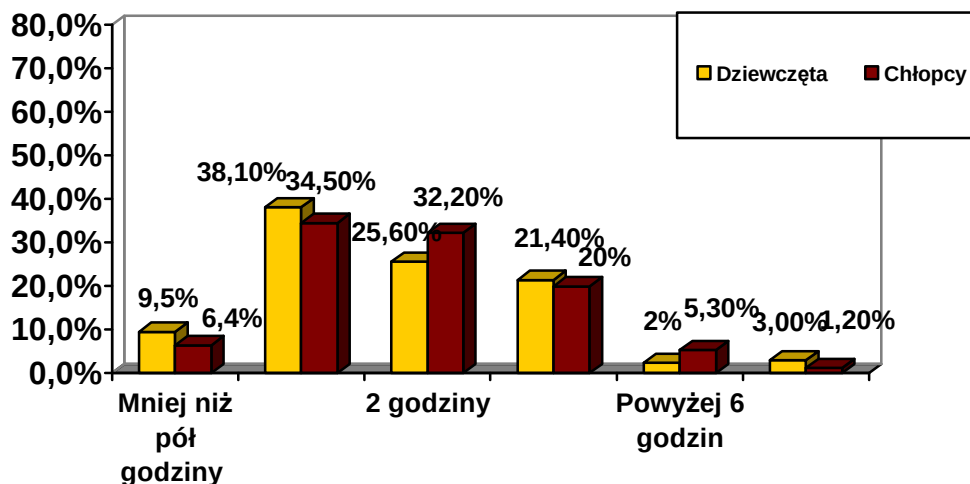
Wykres nr 15 Ilość czasu wolnego poświęcanego na TV w ciągu całego dnia – według poziomu szkoły

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań

Jeśli chodzi o rozkład płci to na podstawie wyników badań możemy stwierdzić, że nie ma większych różnic między nimi pod względem czasu poświęconego na oglądanie telewizji w ciągu dnia.

Wykres nr 16 Ilość czasu wolnego poświęcanego na TV w ciągu całego dnia – według płci

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań

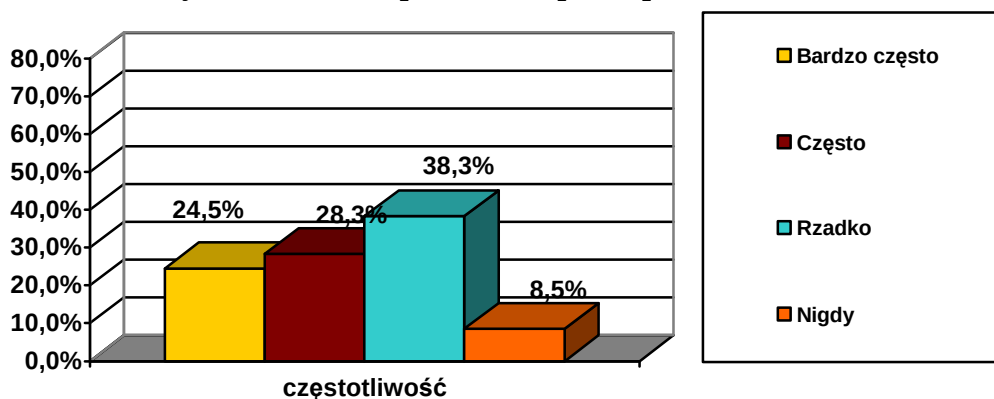
Sport i pozostałe sposoby spędzania wolnego czasu.

Dla przeciwwagi do komputerów wyniki wskazują, że prawie 92% uczniów deklaruje, że uprawia jakiś sport.

Warto zwrócić uwagę na to, że:

- 24,5% badanych uprawia sport bardzo często, a 28,3% często.
- Nieco bardziej aktywni sportowo są gimnazjaliści niż uczniowie ponadgimnazjalni
- Chłopcy są dwa razy bardziej aktywni sportowo niż dziewcząt.

Wykres nr 17 Uprawianie sportu przez młodzież

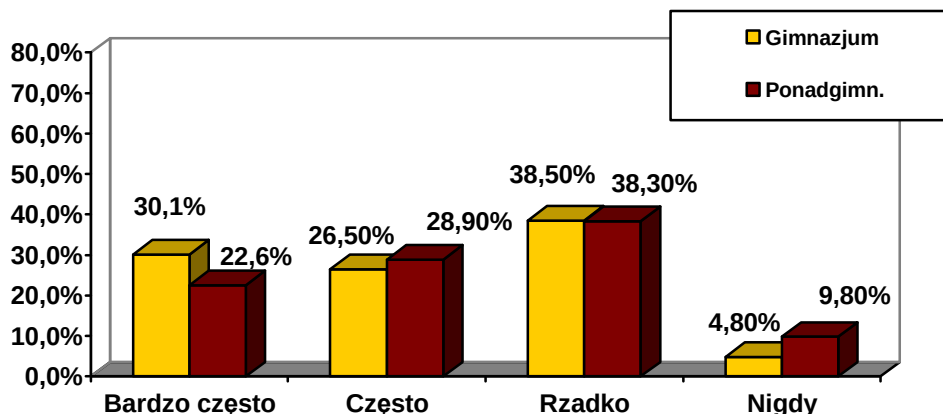

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań

Biorąc pod uwagę wiek badanych możemy stwierdzić, że aktywność sportowa utrzymuje się na podobnym poziomie w gimnazjum i w szkole ponadgimnazjalnej z wyjątkiem

dwóch grup: to znaczy osób bardzo aktywnych, których liczba wraz z wiekiem zmniejsza do się nawet o 8 procent i grupy w ogóle nie uprawiającej sport, których to liczba rośnie wraz z wiekiem nawet o 5%. Można więc przypuszczać, że w perspektywie czasu jakaś grupa młodzieży uprawiająca intensywnie sport, zrezygnuje całkowicie z niego. Przyczyn tego może być wiele np. większa ilość nauki w szkole średniej, brak perspektywy dalszego rozwoju w danej dziedzinie, znudzenie itd.

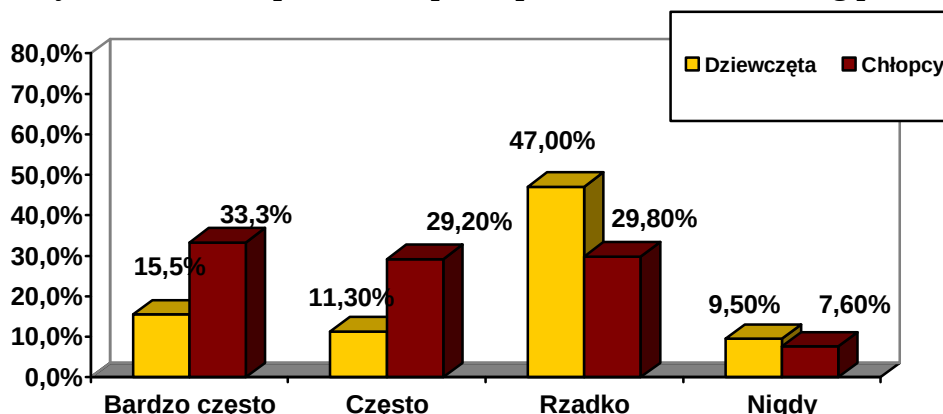
Wykres nr 18 Uprawianie sportu przez młodzież – według poziomu szkoły

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań

W dziedzinie sportu zdecydowanie przeważają chłopcy, w grupie aktywnych i bardzo aktywnych sportowo chłopców jest dwa razy więcej niż dziewcząt, które uprawiają sport raczej sporadycznie.

Wykres nr 19 Uprawianie sportu przez młodzież – według płci

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań

Inne popularne sposoby spędzania wolnego czasu to:

- Spotykanie się z kolegami, koleżankami (bardzo często – 15,4%, często – 41,6%).
- Pójście do kina (bardzo często – 13%, często – 41,3%).
- Na imprezach sportowych np. mecz, żużel ((bardzo często – 5%, często – 26,8%).
- W pubach, kawiarniach itp. (bardzo często – 8,5%, często – 26%).
- Znaczącą grupę stanowią młodzi ludzie, którzy spędzają sporo czasu na osiedlowych podwórkach czy też klatkach schodowych. Co dziesiąty uczeń przyznaje, że spędza w ten sposób bardzo często czas, a co ósmy, że dosyć często.

Dodatkowe zajęcia zorganizowane poza szkołą.

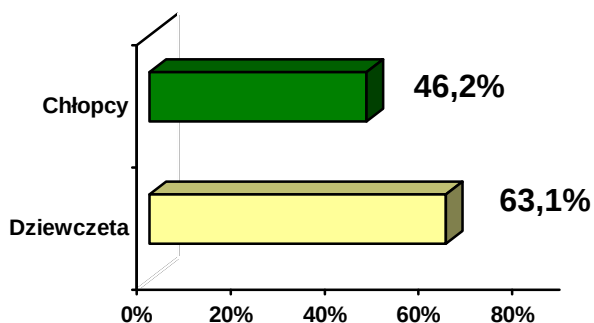
Jeśli chodzi o zajęcia zorganizowane to z dodatkowych zajęć poza szkołą korzysta **54,6%** badanych.

Warto zwrócić uwagę na:

- Kursy językowe, prywatne lekcje (bardzo często – **9,7%**, często – **14,4%**).
- Zajęcia w parafii, w Kościele (bardzo często – **3,5%**, często – **13%**).
- Zajęcia w Pałacu Młodzieży/ Domu Kultury (bardzo często – **2,7%**, często – **2,4%**).
- W osiedlowych klubach, świetlicach (bardzo często – **1,8%**, często – **3,8%**).

Biorąc pod uwagę płeć możemy stwierdzić, że dziewczęta częściej niż chłopcy uczestniczą w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych (wykres nr 20).

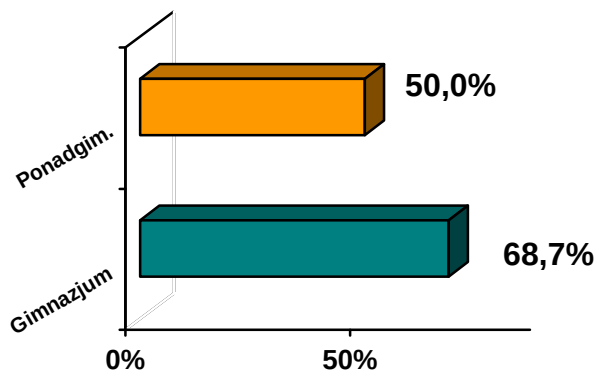
Wykres nr20 . Udział w zajęciach pozalekcyjnych – według płci

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań

Biorąc pod uwagę poziom szkoły zauważamy że, więcej gimnazjalistów (**68,7%**) niż uczniów ponadgimnazjalnych (**50%**) deklaruje udział w zajęciach pozalekcyjnych (wykres nr 21).

Wykres nr 21. Udział w zajęciach pozalekcyjnych - według poziomu szkoły

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań

Badani, którzy określili warunki materialne swojej rodziny jako bardzo dobre lub dobre częściej uczestniczą w zajęciach pozalekcyjnych niż badani z rodzin o średnich, złych lub bardzo złych warunkach materialnych. Jest to dosyć oczywista zależność między sytuacją materialną a możliwością uczestnictwa w zajęciach, które są najczęściej płatne. Zwracamy jednak uwagę, że nie jest to czynnik całkowicie determinujący możliwość uczestnictwa w dodatkowych zajęciach, dla przykładu na osiem osób, których warunki materialne są bardzo złe pięć uczestniczyło choćby sporadycznie w zajęciach pozalekcyjnych.

Dodatkowe zajęcia zorganizowane w szkole.

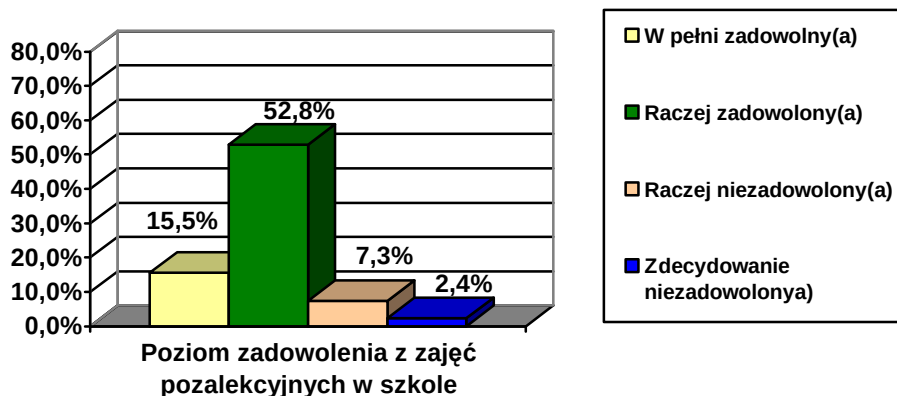
W zajęciach dodatkowych w szkole w sumie uczestniczy **28,9%** uczniów, najczęściej jednak jest to sporadyczne uczestnictwo, tylko **2,3%** deklaruje, że bardzo często bierze udział

w takich zajęciach. Częściej w zajęciach uczestniczą dziewczynki (**40%**) niż chłopcy (**32,7%**); oraz gimnazjaliści (**63,9%**) niż ponadgimnazjali (**27,3%**).

Biorąc pod uwagę ocenę tych zajęć przez uczniów możemy stwierdzić, że:

- Połowa badanych deklaruje, że są „raczej zadowoleni” z takich zajęć.
- Tylko **2,4%** jest zdecydowanie niezadowolonych z tych zajęć (wykres nr 22).

Wykres nr 22. Poziom zadowolenia z zajęć pozalekcyjnych w szkole

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań

Udział w zajęciach pozalekcyjnych zarówno w szkole jak i poza szkołą częściej deklarują osoby, których samoocena w kategoriach bardzo dobry – bardzo słaby uczeń była wyższa. Można tu dywagować, że być może zajęcia pozalekcyjne w szkołach raczej skierowane są do nieco lepszych uczniów, lub też tak są przez nich odbierane.

Dodatkowe lekcje z przedmiotu szkolnego i kursy językowe.

Warto zwrócić uwagę na popularną dziś formę spędzania wolnego czasu czyli kursy językowe i dodatkowe lekcje z danego przedmiotu (tzw. korki). Z takiej formy spędzania czasu korzysta prawie **47%** młodzieży, a więc spora liczba uczniów uzupełnia swoją wiedzę poza szkołą. Co prawda najczęściej jest to uczestnictwo sporadyczne, ale już co siódmy badany uczestniczy w takich zajęciach dosyć „często” a co szesnasty „bardzo często”.

Warto zwrócić uwagę na to, że:

- Częściej korzystają z tej formy spędzania czasu gimnazjaliści (**53,5%**) niż ponadgimnazjalni uczniowie (**42,2%**).
- Jeśli chodzi o płeć częściej to dziewczęta (**54,2%**) niż chłopcy (**36,8%**) korzystają z tej formy zajęć dodatkowych.

Praca zarobkowa młodzieży.

Najwięcej bo **47%** badanych uczniów dorabia sobie do kieszonkowego, pracując najczęściej dorywczo.

Warto zwrócić uwagę na to, że:

- 13,8% badanych przyznaje, że bardzo często lub często a „dorabia sobie” po szkole,
- Dodatkową pracę ma pracuje dodatkowo **28,9%** gimnazjalistów i **51,2%** uczniów ponadgimnazjalnych.
- Częściej chłopcy (**57,9%**) niż dziewczęta (**33,3%**) podejmują się pracy.

Młodzież a uczestnictwo w kulturze.

W naszych badaniach za istotne uznaliśmy ile i w jaki sposób młodzież uczestniczy w kulturze. Kultura w sposób niezwykle znaczący wpływa na tworzenie się świadomości i wrażliwości każdego człowieka a zwłaszcza tego, który znajduje się w okresie intensywnego rozwoju fizycznego, emocjonalnego i umysłowego. Z tego powodu zapytaliśmy młodzież min. o różne formy uczestnictwa w kulturze.

Z naszych badań wynika, że:

- Prawie **80%** uczniów chodzi do kina, z tego 31,8% regularnie,
- **35,4%** uczniów bywa w teatrze (uczestnictwo nieregularne),
- **20%** uczniów w ogóle nie czyta książek, 50% czyta rzadko, 22,1% często, a 8,2% bardzo często,
- Na koncerty chodzi **61,4%**, ale zazwyczaj jest to sporadyczne uczestnictwo, chociaż na uwagę zasługuje 15% badanych uczniów, którzy deklarują częste uczestnictwo w koncertach.

Struktura wolnego czasu (przedstawiona powyżej) daje już pewien obraz rzeczywistości pozaszkolnej badanych uczniów min. ich preferencje co do sposobów spędzania wolnego, aktywność, frekwencja na dodatkowych zajęciach w szkole i poza nią, zauważalne zmiany kulturowe itp. Kolejnym elementem, który uzupełnia ten obraz jest działalność młodych ludzi w różnego rodzaju organizacjach np. stowarzyszeniach, klubach, grupach itp.

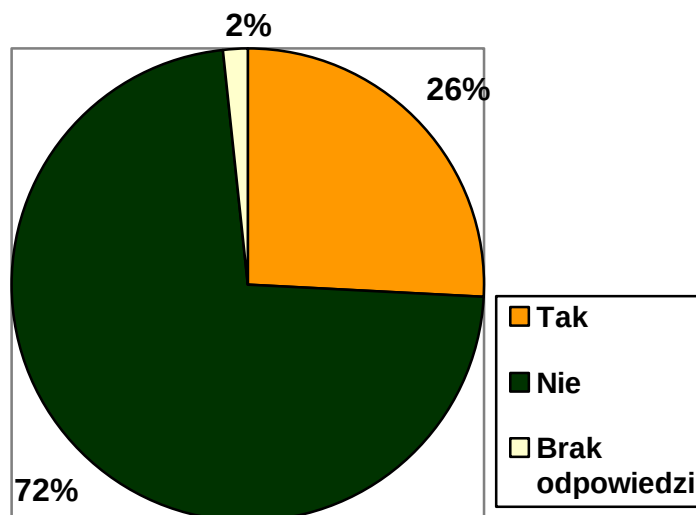
2. Przynależność młodzieży do stowarzyszeń, klubów itp.

Młodzi ludzie zwłaszcza w wieku rozwojowym mają silną potrzebę przynależności, identyfikacji z czymś lub kimś, tę potrzebę zaspokajają min. różnego rodzaju kluby lub inne organizacje dla młodzieży. Taka przynależność ma więc podwójne znaczenie: z jednej strony zaspakaja potrzebę identyfikacji a z drugiej pozwala aktywnie spędzić czas wolny.

Wśród badanych uczniów **25,9%** działa w różnorodnych organizacjach, klubach czy stowarzyszeniach. Wśród najczęściej wymienianych są :kluby sportowe, grupy lub kluby taneczne, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży, grupy i zespoły muzyczne, chóry, Liga Ochrony Przyrody.

Pozostałe rzadziej wymieniane to: wolontariat, Klub jeździecki, Stowarzyszenie Horyzonty, Młodzieżowe Centrum Samorządowe, Akademia Filmowa TCK, grupy lub organizacje motoryzacyjne, Ruch Światło – Życie.

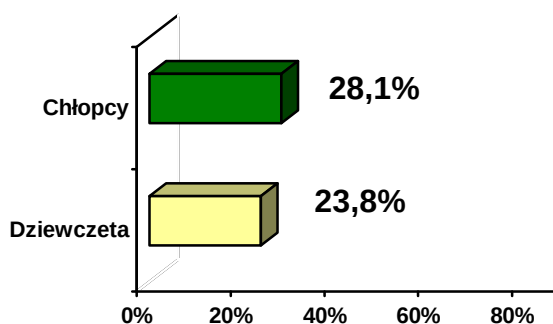
Wykres nr 23. Przynależność do organizacji, klubów, stowarzyszeń itp.

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań

Przynależność do klubów, stowarzyszeń itp. częściej deklarują chłopcy niż dziewczęta .

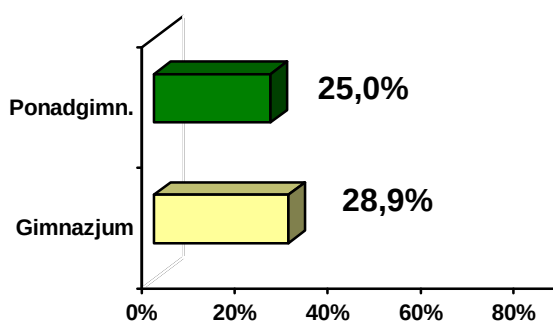
Wykres nr24 . Przynależność do organizacji – według płci

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań

Stosunkowo więcej gimnazjalistów (**28,9%**) niż uczniów szkół ponadgimnazjalnych (**25%**) jest w jakiejś organizacji. W porównaniu z wynikami innych badań w Małopolsce np. dotyczących krakowskich uczniów (w podobnej grupie wiekowej), Tarnów wypada nieco gorzej pod tym względem (w Krakowie przynależność do stowarzyszeń, organizacji, klubów deklaruje 36,1%). Pamiętać jednak trzeba, że Kraków jest miastem większym i lepiej wyposażonym w ofertę stowarzyszeń, klubów itp.

Wykres nr24 . Przynależność do organizacji – według płci

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań.

Aktywny udział młodzieży w działalności społecznej, organizacjach, klubach itp. w dużym stopniu wpływa na pozytywny rozwój osobisty młodego człowieka, jeszcze lepiej kiedy ta działalność pokrywa się z jego zainteresowaniami czy też pasjami. Jedynym zagrożeniem mogą być tu grupy formalne lub nieformalne mające charakter negatywny lub uzależniający psychicznie np. grupy neofaszystowskie czy też sekty. W naszych badaniach ankietowani nie wymienili tego typu organizacji czy też stowarzyszenia, które budziłyby wątpliwości.

3. Zainteresowania młodzieży.

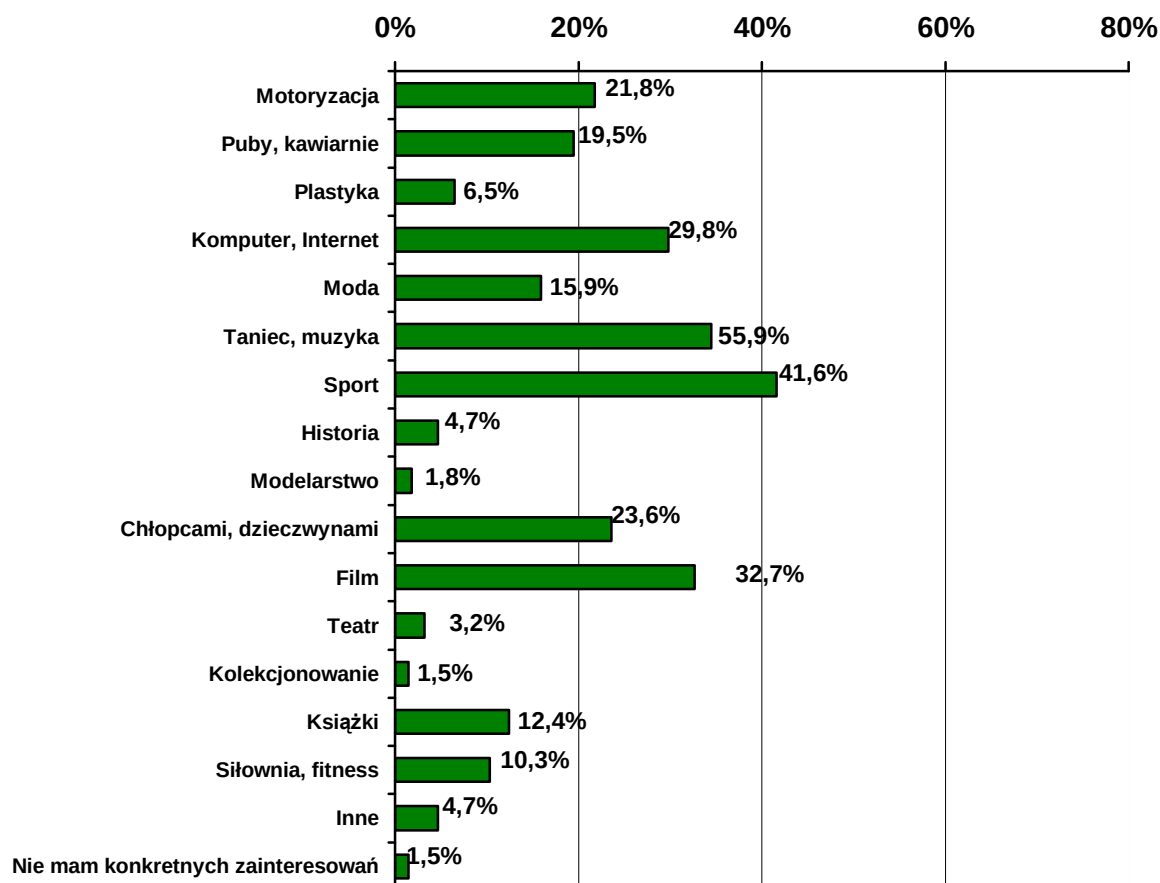
Najczęściej młodzież wymieniała takie zainteresowania jak:

- Muzyka i taniec (chłopcy bardziej muzyka, dziewczęta bardziej taniec) – **55,9%**,
- Sport (zarówno tzw. bierny czyli kibicowanie, oglądanie meczy itp. jak i czynny czyli uprawianie danej dziedziny sportu) – **41%**,
- Film, takie zainteresowania ma **32,7%** badanych,
- Komputery i Internet - **29,8%**.

Niepokój budzi zjawisko „bywania” w pubach, kawiarniach itp. Na pytanie czym interesujesz się w wolnym czasie -**19,5%** badanych odpowiedziało, że „chodzeniem do pubów, kawiarni, nocnych klubów. Oczywiście nie chodzi o sam fakt chodzenia do kawiarni, ale jeśli jest to główne i czasami jedyne zajęcie młodych ludzi w czasie wolnym to trudno tu mówić o jakimkolwiek rozwoju czy aktywnym sposobie spędzania czasu. Inną sprawą jest spożywanie alkoholu na takich spotkaniach w pubach czy kawiarniach, większość badanej młodzieży to przecież nieletni. Z tego powodu niezbędne są tutaj działania nakierowane na zaoferowanie i zachęcenie młodzieży do alternatywnych sposobów spędzania czasu.

Pozostałe zainteresowania (nie więcej niż **6,5%** badanych) to: min. jazda konna, ekonomia militaria, fotografia, psychologia i wędkarstwo. Są to zainteresowania, które sprzyjają , rozwojowi wewnętrznemu, rozwojowi wiedzy, kreatywności i pozytywnych cech charakteru - jeśli je się umiejętnie wykorzysta i pokieruje.

Wykres nr 25. Zainteresowania młodzieży.

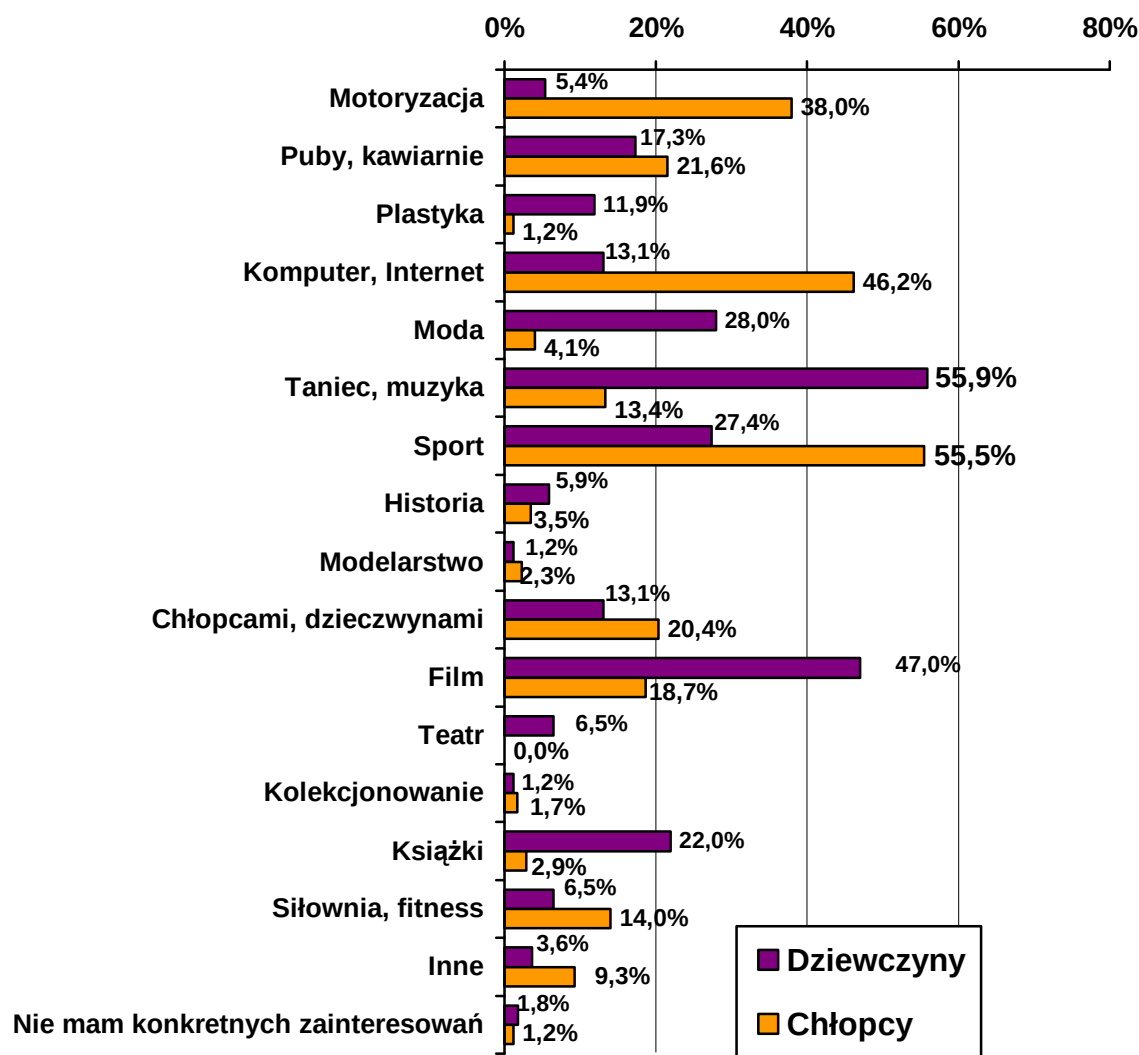

źródło: obliczenia własne, suma nie jest równa 100%, ponieważ w pytaniu można było wybrać więcej niż jedną odpowiedź

Biorąc pod uwagę płeć zauważalne są widoczne różnice w wyborze zainteresowań:

- Chłopcy najczęściej interesują się sportem - 55,5% i wybierali go dwa razy częściej niż dziewczyny.
- Najczęściej wybieranym przez dziewczęta zainteresowaniem była muzyka i taniec - 55,9%.
- Zgodnie z przyjętymi społecznie stereotypami dziewczyny o wiele częściej niż chłopcy interesują się modą, tańcem i muzyką, plastyką czy filmem.
- Chłopcy natomiast o wiele częściej wolą zajmować się motoryzacją, sportem i komputerami.
- To co łączy chłopców i dziewczęta to zainteresowanie płcią przeciwną, oraz częste przebywanie w pubach, kawiarniach, klubach itp.
- Zwraca uwagę niewielkie zainteresowanie książkami i teatrem, na tym tle zdecydowanie lepiej wypadają dziewczyny (22% z nich interesuje się książkami, a 6,5% teatrem, natomiast żaden z chłopców nie interesuje się teatrem, a książkami zaledwie 2,9%).

Wykres nr 26. Zainteresowania młodzieży - według płci.

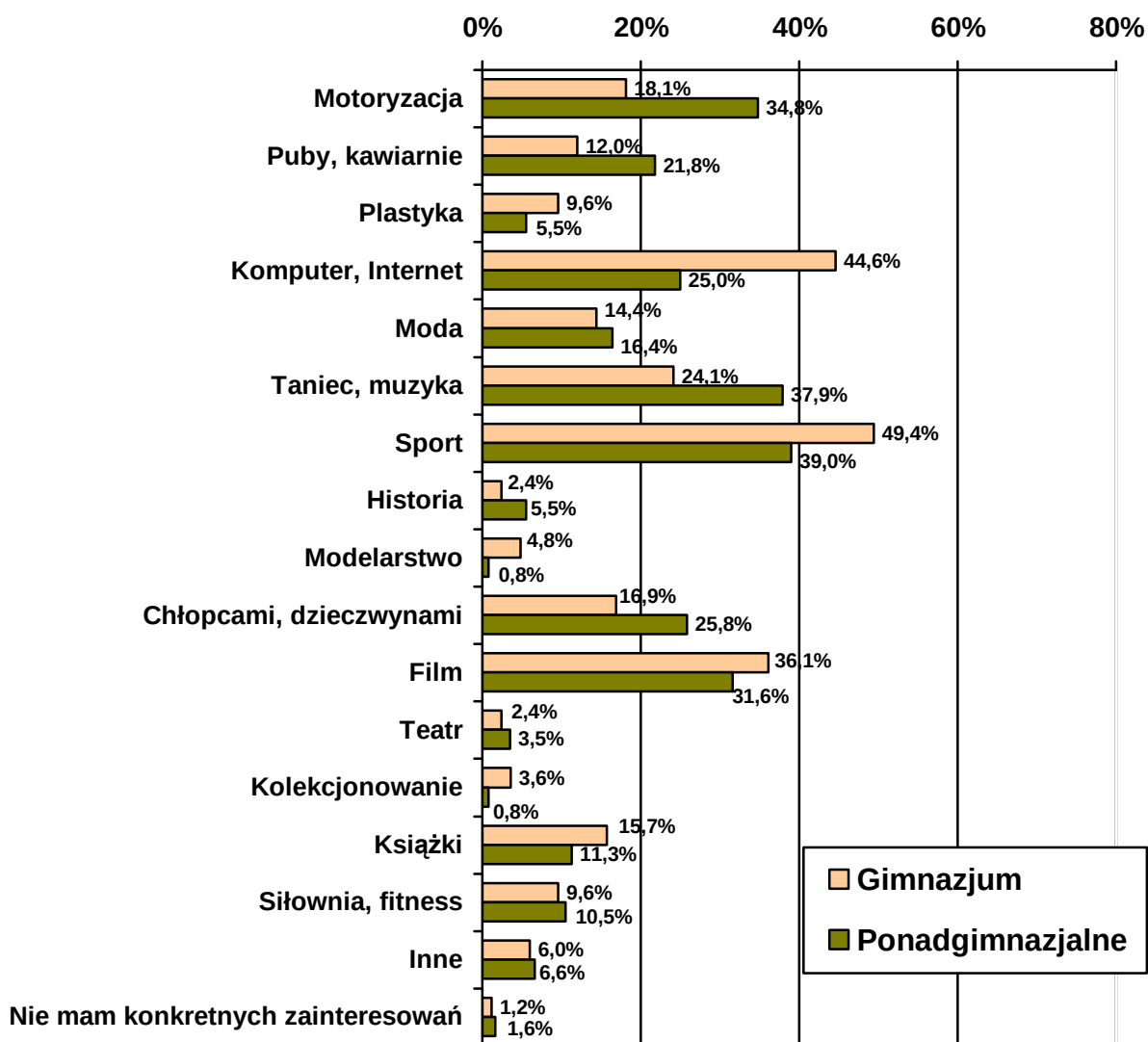

źródło: obliczenia własne, suma nie jest równa 100%, ponieważ w pytaniu można było wybrać więcej niż jedną odpowiedź

Zauważalne są też różnice między uczniami gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej:

- Gimnazjaliści (**44,6%**) o w większym stopniu fascynują się komputerami i Internetem niż uczniowie ponadgimnazjalni (25%).
- Uczniowie gimnazjów interesują się też częściej sportem (**49,4%**) i filmem (**36,1%**).
- Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych natomiast dominują w takich dziedzinach jak: motoryzacja (**34,8%**), muzyka i taniec (**37,9%**), zainteresowanie płcią przeciwną (**25,8%**) oraz spędzanie czasu w pubach czy kawiarniach (**21,8%**).

Wykres nr 27. Zainteresowania młodzieży - według poziomu szkoły.

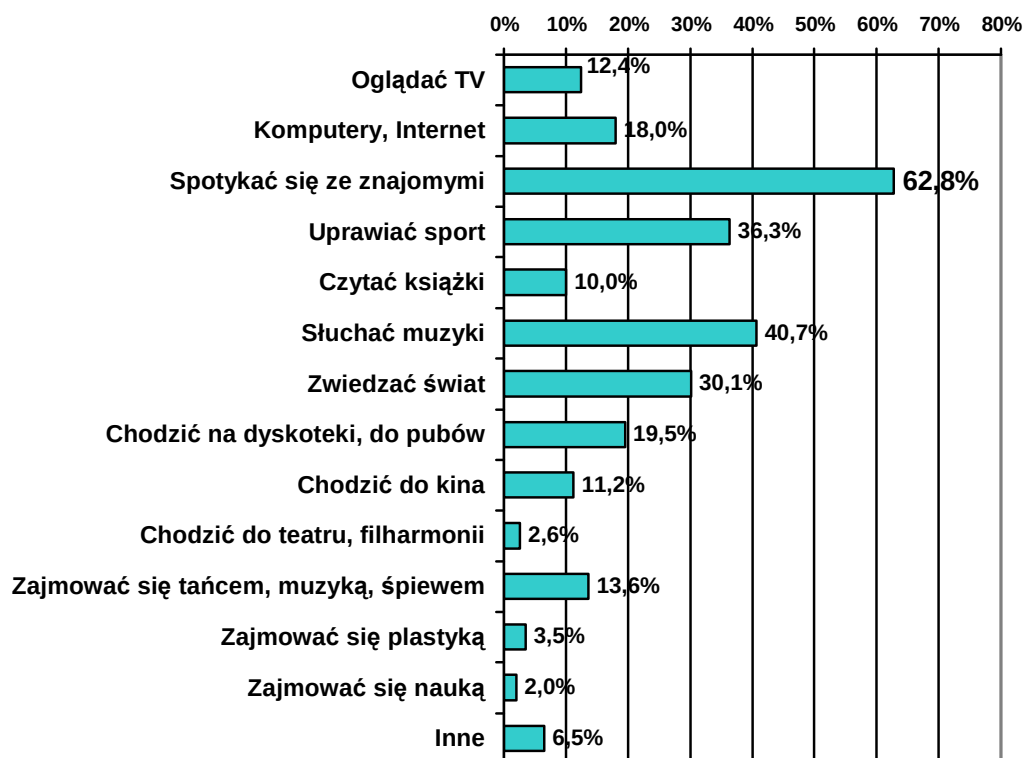
źródło: obliczenia własne, suma nie jest równa 100%, ponieważ w pytaniu można było wybrać więcej niż jedną odpowiedź

Zainteresowania, hobby, pasje są ważnymi elementami życia młodego człowieka, jeśli może je bez przeszkód i w sprzyjających warunkach rozwijać. Nie zawsze jednak zainteresowania idą w parze z możliwościami i chęciami ich realizacji, dlatego w ankiecie zapytaliśmy badanych w jaki sposób chcieliby spędzać swój wolny czas i czy są jakieś przeszkody w ich realizacji.

4. W jaki sposób młodzież chciałaby najchętniej wypełniać czas wolny?

W ankiecie zapytaliśmy młodzież, czym najchętniej zajmowałaby się w wolnym czasie. Młodzi ludzie najczęściej wybierali spotkania ze znajomymi (**62,8%**) i słuchanie muzyki (**40,7%**). Znacząca część chętnie wypełniłaby swój czas w sposób aktywny czyli np. uprawiając sport (**36,3%**) lub zwiedzając świat (**30,1%**).

Wykres nr 28. Czym najchętniej chciałaby zajmować się młodzież w wolnym czasie.

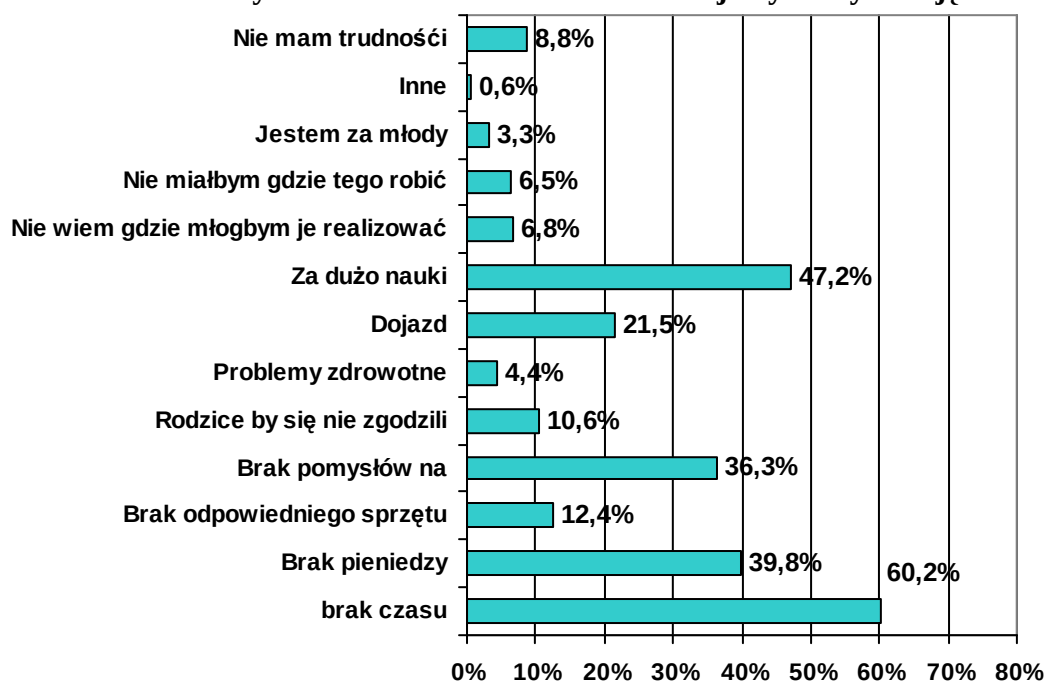

źródło: obliczenia własne, suma nie jest równa 100%, ponieważ w pytaniu można było wybrać więcej niż jedną odpowiedź

5. Przeszkody w realizacji wybranego sposobu spędzania czasu.

Ponieważ nie zawsze to czym się zajmuje młody człowiek w wolnym czasie jest tym czego by pragnął, zapytaliśmy uczniów jakie są przeszkody, żeby spełnić swoje pragnienia. Najczęściej badani zaznaczali, że nie mają na to czasu (60,2%) albo mają zbyt dużo nauki (47,2%).

Wykres nr 29. Trudności w realizacji wybranych zajęć.

źródło: obliczenia własne, suma nie jest równa 100%, ponieważ w pytaniu można było wybrać więcej niż jedną odpowiedź

Biorąc pod uwagę wszystkie wyżej opisane czynniki nasuwa się pytanie, czy miejsce zamieszkania i nauki jest w stanie zaspokoić potrzeby młodych, czy są atrakcyjne dla młodzieży miejsca spędzania czasu, co chcieliby w swoim mieście zmienić lub czego mu brakuje. Na te pytania spróbujemy powiedzieć poniżej.

6. Czy Tarnów jest dla młodzieży atrakcyjnym miejscem spędzania wolnego czasu?

Aby znaleźć odpowiedź na wyżej postawione pytanie zapytaliśmy uczniów w ankiecie jakie ciekawe miejsca spędzania wolnego czasu by wybrali, oraz czego brakuje w Tarnowie aby spędzić ciekawie wolny czas.

Za najciekawsze miejsca spędzania wolnego czasu młodzież uznała:

- Bary, puby, dyskoteki, ogródki piwne, kręgielnie, kluby, pizzerie itp. (min. *Forum, Carpe Diem, Hades, Armida, Jamajka, Bronx, Grawitacja, Piano, Przepraszam, Eden, Moto Car*) – **35,6%**.
- Parki (najczęściej – *Strzelecki, Góra Św. Marcina, Sanguszków, „Paskówka”,*) tereny zielone (*lasek Lipie*) – **27%**.
- Kino, teatr – **22,9%**.
- Rynek i okolice – **14,4%**.
- Inne często odwiedzane to: *baseny, TCK (koncerty), MFK, osiedla, hipermarkety, centra handlowe, lodowisko, ścieżki rowerowe, Pałac Młodzieży, Skate park przy PM, stadion Unii Tarnów.*

Badana młodzież najczęściej zwracała uwagę na następujące braki:

- Puby, dyskoteki, kawiarnie, centrum rozrywki itp. (część osób, zaznaczała, że chodzi o lokale bez alkoholu dla młodzieży) – **19,9%**.
- Imprezy kulturalne (np. koncerty, wystawy, pokazy, teatry uliczne) i sportowe – **17,4%**.
- Kluby sportowe, miejsca gdzie można realizować swoje zainteresowania, gdzie można się spotkać z innymi, organizacje i stowarzyszeń dla młodzieży – **13,4%**.
- Galerie handlowe, centra handlowe, sklepy itp. – **10,9%**.
- Kina, teatry, filharmonie (w tym np. darmowe lub tańsze dla młodych wejściówki na filmy, przedstawienia) – **9%**.
- Boiska i hale sportowe – **8%**.
- Parki, miejsca zielone – **4,7%**.
- Baseny – **3,3%**.
- Skate park – **2,9%**.
- Bezpieczeństwo – warto zwrócić uwagę, że część młodych zaznaczała, że brakuje w Tarnowie bezpieczeństwa; miejsc gdzie, mogą czuć się bezpiecznie i rodzice mogą być pewnie, że nic im się nie stanie. **2,9%**.
- Wszystkiego – **2,9%**.
- Narkotyki, legalizacja narkotyków, coffe shopu – **1,8%**.

Pojedyncze osoby zgłaszały, że brakuje legalnych miejsc do malowania grafitti, miejsc, w których można by uprawiać tzw. „uliczny stunt” (czyli „wszelkiego typu niebezpieczne i

ryzykowne ewolucje wykonywane przez samego człowieka czy też człowieka na jakiegokolwiek maszynie”) i ścieżek rowerowych.

Spora część (**18%**) nic nie wpisała, a **8%** uważa, że niczego nie brakuje.

V. Style życia – od aktywnego do biernego.

Poziom aktywności własnej młodych ludzi, jest najbardziej różnicującym czynnikiem, który decyduje o większości pozostałych czynników wpływających na zjawisko czasu wolnego młodzieży. Dlatego dla potrzeb badawczych wyróżniliśmy cztery grupy młodzieży ze względu na trzy zmienne odnoszące się do aktywności. Te zmienne to: udział w dodatkowych zajęciach w szkole, udział w dodatkowych zajęciach poza szkołą, przynależność do jakiejś organizacji.

BARDZO AKTYWNI – to młodzi ludzie, którzy należą do jakiejś organizacji, klubu lub stowarzyszenia, biorą udział w zajęciach pozalekcyjnych w szkole i poza nią. Bardzo aktywni najczęściej spędzają czas ze znajomymi i przyjaciółmi, rzadziej z chłopakiem/dziewczyną lub rodziną, natomiast nikt nie zaznaczył, że spędza wolny czas sam. Główne zainteresowania bardzo aktywnej młodzieży to: sport, muzyka, taniec, śpiew, Internet i komputery (większość regularnie korzysta z komputera) – **8,8% badanych**

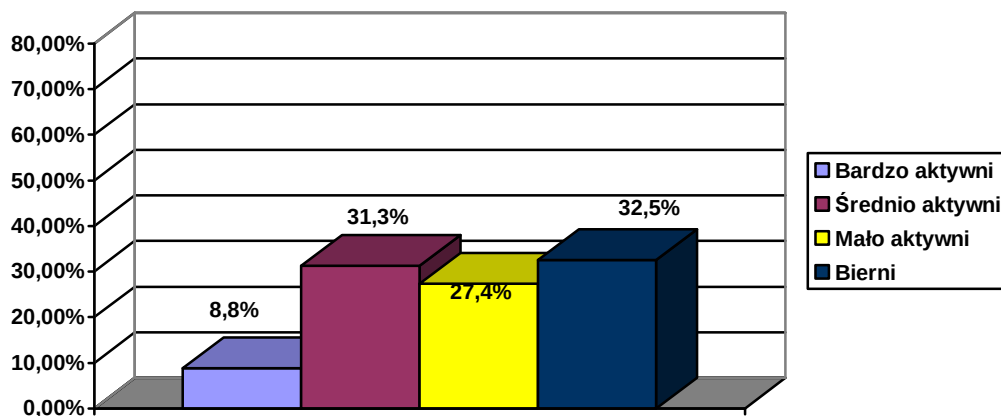
ŚREDNIO AKTYWNI – to młodzież, które spełnia przynajmniej dwa z trzech wymienionych wyżej kryteriów - **31,3% badanych**. Podobnie jak bardzo aktywni spędzają najczęściej czas wolny ze znajomymi, przyjaciółmi. Główne zainteresowania to: sport, film, taniec, muzyka, śpiew.

MAŁO AKTYWNI – to osoby, które biorą udział tylko w jednej z form aktywności – **27,4% badanych**. Spędzają czas najczęściej ze znajomymi lub rodziną. Najczęściej interesują się: sportem, muzyką.

BIERNI – to młodzież, która nie uczestniczy w żadnych dodatkowych zajęciach poza szkołą ani nie należy do żadnej organizacji, klubu czy też stowarzyszeni – **32,5% badanych**. Bierni wolny czas najczęściej spędzają ze znajomymi lub przyjaciółmi. Czas wolny spędzają dosyć często w pubach i innych lokalach, na imprezach sportowych, spotykając się ze znajomymi, od czasu do czasu uprawiając sport. Dosyć dużo czasu dziennie poświęcają na komputer, 2/3 spędza przed nim od 2 do 5 godzin ale głównie rozmawiając przez komunikatory typu gg, w dalszej kolejności ściągając filmy lub muzykę, odbierając pocztę email, oraz w mniejszym stopniu do przygotowywując się do lekcji. Przed telewizorem najczęściej spędzają 2 godziny dziennie. Nie ma w tej grupie jakiś mocno dominujących zainteresowań, w zbliżonym stopniu interesują się komputerami, sportem, motoryzacją.

W badanej populacji największą grupę stanowi bierna młodzież oraz średnio aktywni (różnica jednego procenta), najmniej jest osób bardzo aktywnych (wykres nr 30).

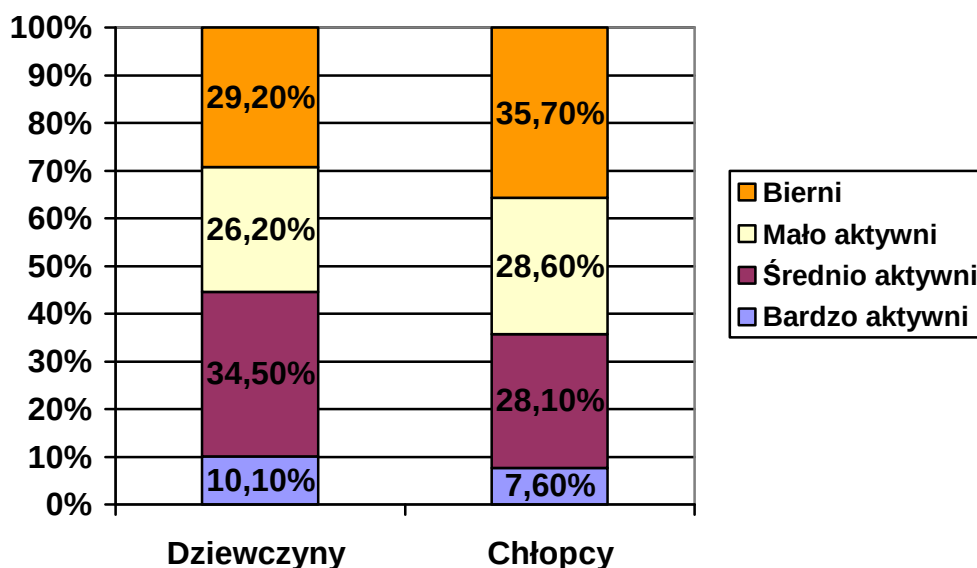
Wykres nr 30. Aktywność młodzieży.

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań

Widoczne są pewne różnice w stylu życia dziewcząt i chłopców, dziewczęta są bardziej aktywne niż chłopcy, uwidacznia się to zarówno w grupie bardzo aktywnej, jak i średnio aktywnej. Płeć żeńska dominuje w stylu średnio aktywnym, natomiast płęć męska w stylu biernym (wykres nr 31).

Wykres nr 31. Aktywność według płci.

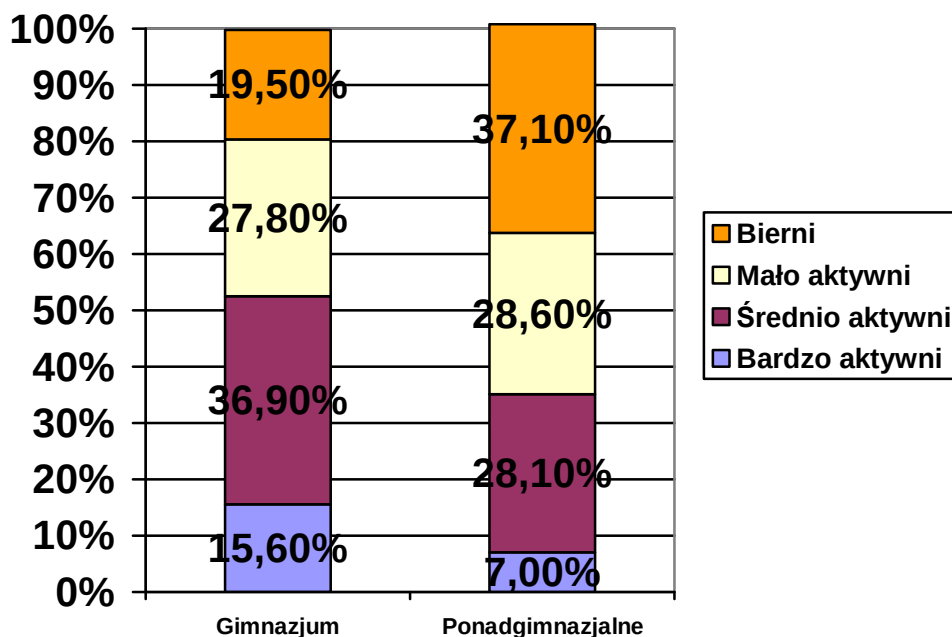

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań

Wraz z wiekiem zauważalna jest silna tendencja malejąca pod względem aktywności młodzieży, zmniejsza się liczba osób aktywnie spędzających czas i tym samym rośnie liczba osób biernych. W praktyce oznacza to, że przybywa nam młodzieży znudzonej, nie przejawiającej inicjatyw, mało rozwojowej, a przecież kolejne reformy szkolnictwa i

ogólnoświatowy trend jest taki aby uruchamiać młodzież do samodzielnego działania, dużej aktywności własnej, która w przyszłości zaowocuje na rynku pracy. To niepokojące zjawisko może wynikać z wielu względów, trudno zweryfikować jednoznacznie powody, ale z całą pewnością należałoby się zastanowić, co się za tym kryje: czy jest to wynikiem ubogiej oferty zagospodarowania wolnego czasu, albo ta oferta jest nieadekwatna do potrzeb młodzieży, czy też młodzież czuje się przeciążona nauką, nie mając ani sił ani chęci na rozwijanie swojej aktywności, a być może są inne powody, które warto by poznać

Wykres nr 32. Aktywność według poziomu szkoły.

źródło: obliczenia własne, na podstawie wyników badań

Podsumowanie

Na podstawie wyżej przedstawionych wyników badań możemy przedstawić następujące wnioski:

- W wolnym czasie, poza szkołą młodzież najczęściej przebywa w gronie rówieśników (kolegów, koleżanek), spotykając się z nimi w pubach, kawiarniach, natomiast w domu najczęściej czas poświęcają na komputer i telewizję.
- Wśród badanych ponad połowa uczestniczy w jakiejś formie zajęć pozalekcyjnych są to najczęściej: zajęcia sportowe, kursy językowe, czy też prywatne lekcje z przedmiotu.
- W szkole w zajęciach pozalekcyjnych uczestniczy 28,9% badanych, ale zazwyczaj jest to udział sporadyczny. Uczestnicy to zazwyczaj uczniowie tzw. dobrzy lub bardzo dobrzy, rzadko tzw. średniacy czy słabi.
- Udział młodzieży w kulturze najczęściej sprowadza się do oglądania filmów w kinie, czy też bywania na koncertach. Ponad 35% młodzieży chodzi do teatru, ale najczęściej do czasu do czasu i jak można przypuszczać są to wyjścia zorganizowane przez szkołę. Szczególnie niepokojące dane dotyczą czytelnictwa. Okazuje się, że aż 20% uczniów w ogóle nie czyta książek, a interesuje się nimi zaledwie 12,4% badanych.
- Komputer stał się nieodłącznym elementem życia nastolatków. Najczęściej jest to min. 2 godziny dziennie spędzone przed ekranem komputera. Co ciekawe zjawisko to w większym stopniu dotyczy gimnazjalistów, którzy np. dwa razy częściej niż ponadgimnazjaliści przyznawali się, że komputerowi poświęcają od 3 – 5 godzin dziennie. Gimnazjaliści więc stanowią szczególną grupę zagrożoną negatywnymi zjawiskami związanymi z Internetem i komputerem.
- Do różnego rodzaju stowarzyszeń, klubów i organizacji należy prawie 26% badanych i wydaje się, że chciałoby więcej, tylko nie wie o takiej możliwości lub nie znajduje odpowiedniego miejsca dla siebie. Wnioskujemy to na podstawie wyników badań, które mówią, że prawie czternastu procentom badanych brakuje w Tarnowie organizacji dla młodzieży.
- Gimnazjaliści są o wiele aktywniejsi jeśli chodzi o wykorzystanie wolnego czasu niż uczniowie szkół ponadgimnazjalnych. Wraz z wiekiem młodzi ludzie mają coraz mniej pasji, zainteresowań, rzadziej uczestniczą w dodatkowych zajęciach w szkole i poza nią, w mniejszym stopniu udzielają się także w organizacjach, stowarzyszeniach itp. Natomiast przybywa ludzi, którzy swoją aktywność społeczną, kulturalną sportową ograniczają do spotkań towarzyskich, spędzania po kilka godzin dziennie przed komputerem, uprawiając jakiś sport jedynie sporadycznie.
-
- Młodzi ludzie bardzo lubią sport, uprawia go w mniej lub bardziej okazjonalny sposób ponad 91%. Jest to także jedno z najczęściej wymienianych zainteresowań młodzieży ((41,6% badanych) oraz częsty sposób w jaki młodzież chciałaby spędzać swój czas wolny (36,3%).
- Nowym trendem, który wydaje się rozwijać jest praca zarobkowa młodzieży, 47% uczniów deklaruje, że pracuje dodatkowo. Nie jest to zazwyczaj stała praca i można przypuszczać, że uczniowie mogli wziąć pod uwagę także praktyki zawodowe, jednakże jest to dosyć duży odsetek młodzieży zarówno gimnazjalnej jak i ponadgimnazjalnej.